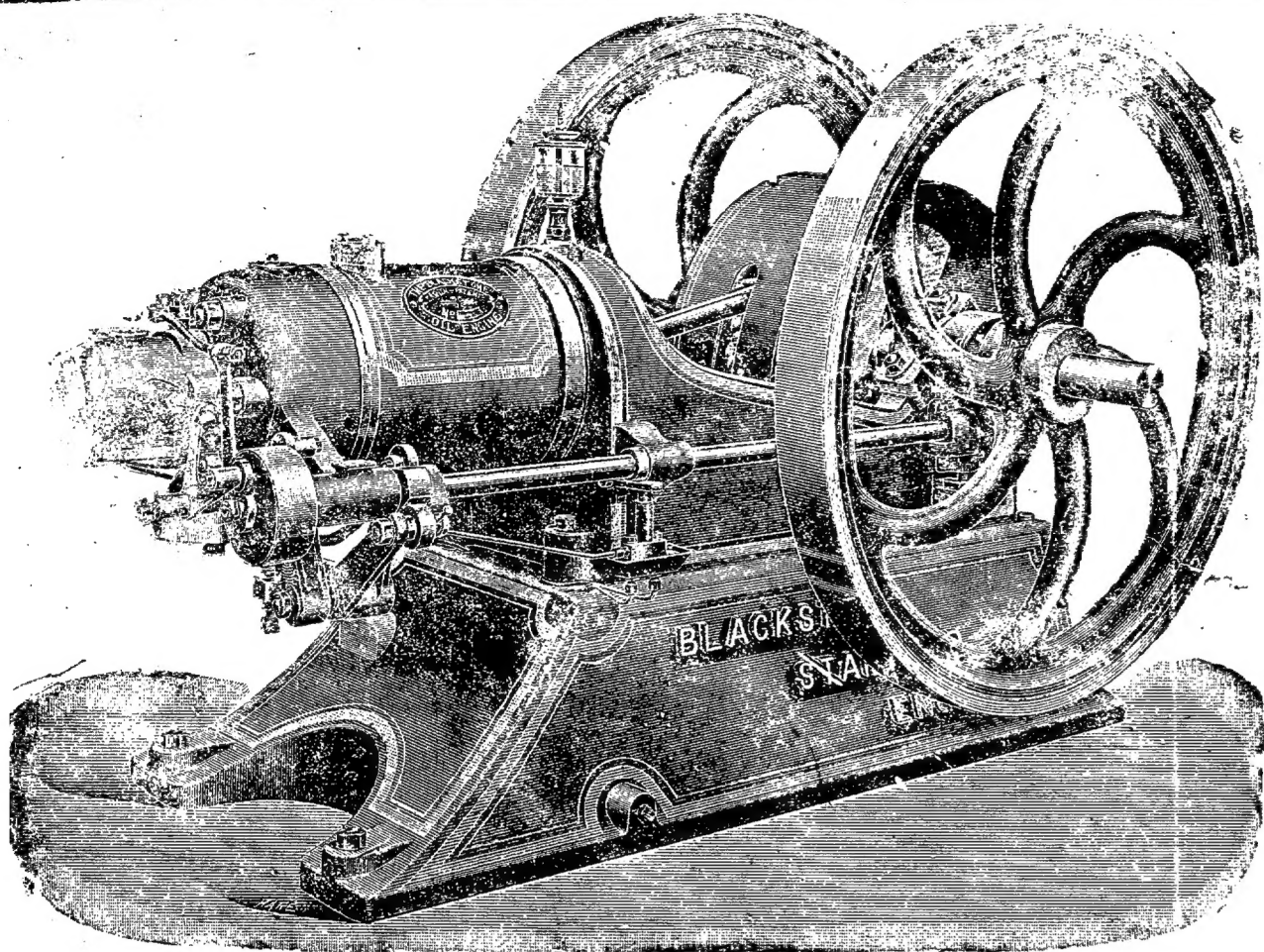

209969

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 7. { చెన్నపట్టణము 1920 వ సం॥రం ఆక్టోబరునెల 23 తేది శనివారము } No. 169
సంపుటము. 2 { కాదినామ సంవత్సర ఆశ్వీజ మాస శుద్ధ ఏకాదశిం. } సంచిక ౧౬౯

బ్లాక్ స్టోను ఆయిల్ ఇంజనులు.

ఇంజనీరులు, క్రూడు ఆయిలు మున్నగు చమురుల నువయోగించి వసరయినట్లు తయారు చేయబడినవి.

ఈ రాజధానిలో అనేకమైన బ్లాక్ స్టోను ఇంజనులు వనిచేయుచున్నవి. యజమానులకు జరిగి తృప్తిగల్గినవి. పూర్తియైన వివరములకును ధరలకును నేడే మాకు వ్రాయుడు.

సోలు ఏజంట్లు:

మార్షలు నన్ను & కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్.

1898

ఇంజనీరులు

నెం. 9, సెకండులైను బీచ్, మద్రాసు.

హంబాయి, బెజవాడ, లాహోరు, తంజావూరు.

గొప్ప పట్టు వర్తకశాల.

నెం. 9, 10, 11,

రటన్ బజార్ రోడ్,

మదరాసు.

చల్లారాం

గైయాన్ చందుగారి

పట్టు వాయిలు,

పట్టు పర్చింగులు,

పట్టు కోటి గులు,

పట్టు చీరలు,

పట్టు దోవతులు,

పట్టు రిబ్బన్లు,

పట్టు శాటిన్లు,

పట్టు చేరుమాట్లు,

పట్టు డైయిలు,

పట్టు క్రీపులు

వాణ్యమునకును, ధరలకును

25 సం॥లకు పైగానే

ప్రఖ్యాతి గడించినది.

దయచేసి గవనింపుడు:

జేరములేదు. ఒకేమాట

ఒకే క్రమమైన ధర

1890 వ సం॥రమున స్థాపితము.

టెలిఫోను నెం 776

మీ వైద్యునికి

త్రైపు సోభను అను దివ్యోపధము

అతిమూలమునకు పేరుపోయిన దని తెలియను. ఇది మిక్కిలి శాస్త్రోక్తముగా తయారు చేయబడినందున ఈ వ్యాధిగలవారికి మంచిగుణము నిచ్చును, మీ వైద్యుని ఫలహా అగును.

అన్ని మందులు ^{Mass. manuf.} E. పై పుకును.

మీ వైద్యునికి

హార్వోటోనును (2140)

గురించి బాగుగా తెలియును. లెక్కలేని వురుగులు, స్త్రీలు అబాగ్రతచే పోగొట్టుకొనన ఇలమును శీఘ్రముననే పొందవచ్చును. తక్షణ దీనిని వాడుడు.

నరసి మండలపాపులోను ఇది వెలకు దొరకును.

G. W. Carnrick Co., NEWYORK,

టి. సి. యస్.

710

చరిమళానంద నన్యము.

నెం. పల్లి 1.5 మా 0.4-0 2.5 మా 0.8-0

12 చక్కింగ మా 2.8-0 " " 0.8-0

మేలైన మద్రాసు సాదానన్యము.

నెం 1 శాడ (24 కు) 0.14-0, 2.5 మా 0.5-0

నెం 1 శాడ (120 కు) 2.8-0, 2.5 మా 1.0-0

టి. సి. వాగలింగప్ప అండు కంపెనీ,

4 బంగళా పిత్రి, పొత్తూరు పోస్టు, మద్రాసు.

అమృతాంజనం డిపోవారి క్షేపణాలయమునందు అమృతాంజనం, తామరతైలము, మోహనితైలము, దంతచూర్ణము మొదలగు ముఖ్యోపద్రుమలే గాక, ఇతరమృగగు మందులు కూడ అనేకము లున్నవి. కావలసినవారు తేటలాగున లేవించి చూడవచ్చును. తేటలాగునకు వ్రాసినచో తక్షణం పంపెదము.

(579)

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా (1979)

అనుపానకానికి సర్వమునుగల గంకలమును.
15 తులాల దబ్బి వెల రూ. 2-0-0.

ఏదంటులు కావలసియున్నది.
తపాల ఖర్చులు 1-కి 0-8-0, 2-కి 0-12-0.

డి. మన్నాలాల్, డిల్లీ వెడ్డెర్లు, సాలామిసిరి మురబ్బా డిపో, బెంగళూరు సిటీ.
D. Mannalal, Salamisri Depot, Bangalore City.

మిక్కిలి ప్రసిద్ధమైన మురబ్బాను తయారుచేయునందుకు ముఖ్యముగా
మీరు ముఖ్యముగా నడుపుచున్నట్లుగా మురబ్బాను తయారుచేయునందుకు
మీరు ముఖ్యముగా నడుపుచున్నట్లుగా మురబ్బాను తయారుచేయునందుకు

కామినియా ఆయిలు (రిజిస్టర్)

కలెండరులకు ముఖ్యముగా నడుపుచున్నట్లుగా మురబ్బాను తయారుచేయునందుకు
మీరు ముఖ్యముగా నడుపుచున్నట్లుగా మురబ్బాను తయారుచేయునందుకు
మీరు ముఖ్యముగా నడుపుచున్నట్లుగా మురబ్బాను తయారుచేయునందుకు

తెల 1-కి 0-0-0 ఏ. పి. చార్జీ 0-0-0 అనగా.
మూడుతుల 2-1-0 ఏ. పి. చార్జీ 0-12-0 అనగా.

అండ్ సోన్స్
D 125 W 125
135, మున్నామనీడు, బొంబాయి.

కేశవకార్త తలనూనె (వైట్ ఆయిల్ ఇందులో కలపబడినది.)
కేశవకార్త తలనూనె (వైట్ ఆయిల్ ఇందులో కలపబడినది.)
కేశవకార్త తలనూనె (వైట్ ఆయిల్ ఇందులో కలపబడినది.)

కేశవకార్త తలనూనె (వైట్ ఆయిల్ ఇందులో కలపబడినది.)
కేశవకార్త తలనూనె (వైట్ ఆయిల్ ఇందులో కలపబడినది.)
కేశవకార్త తలనూనె (వైట్ ఆయిల్ ఇందులో కలపబడినది.)

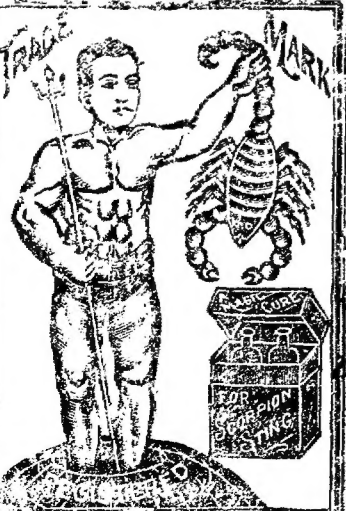
The Keshav Perfumery Works,

Proprietors:—Dwarkanadas Jagamohandas & Co.,
Sole Agents:—Muljibhoy Harishchandrarao & Co.,
147, Abdul Rahiman Street, Bombay. No. 3.

Sub-Agents For Madras Presidency & the Island of Ceylon
The Indo-British Trading Corporation No. 65 Appollo Street, Fort, Bombay.

(586)

నర్వవృద్ధిక విష నంజీవి (రిజిస్టర్)

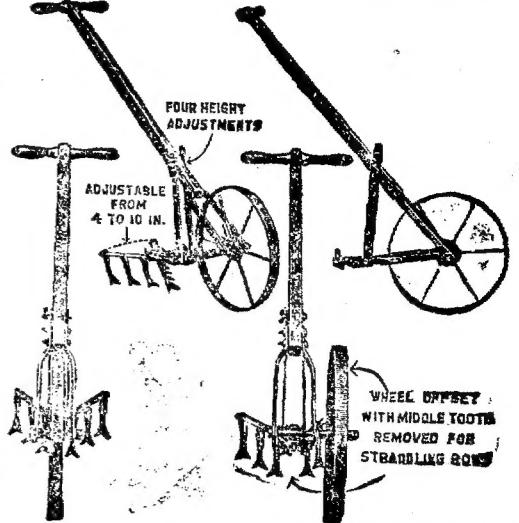

గుణములేదని ముఖ్యముగా నడుపుచున్నట్లుగా మురబ్బాను తయారుచేయునందుకు
మీరు ముఖ్యముగా నడుపుచున్నట్లుగా మురబ్బాను తయారుచేయునందుకు
మీరు ముఖ్యముగా నడుపుచున్నట్లుగా మురబ్బాను తయారుచేయునందుకు

తెల ప్యాకెట్ 1-కి 0-8-0. పోస్టేజీ 0-4-0; ఒకసారి

కీ ప్యాకెట్లు తెలియజేయువారికి పోస్టేజీ ఇనాం. 1 డబ్బా ప్యాకెట్లు వెల 5-0-0 పోస్టేజీ లేదు.
చిరునామా:—ధనలక్ష్మి కంపెనీ, వెంకటేశ మేస్త్రి వీధి, మదరాసు. ఈ.

మంచిలోటను వేయుటకు

మా 'లిమేబ్రో' కత్తి నేలకును, ఉపయోగించుటకు క
అపు మొక్కలను తీసివేయుటకును సాగుబడిచేయు భూమిని
నులభ్యముగాను, కర్మిరముగాను, దున్నుటకు ఇది తగినది. 4
అంగుళముల వెడల్పు మొదలుకొని 10 అంగుళములవరకు నది
చేయవచ్చును. మధ్యకల్లులకు వెళ్ళునందు భాగమున
తీసివేసినయెడల మధ్య నెలకొని విడివి దాని ఇతరకల్లు
లను దున్నవచ్చును.

కట్టుకొనటకు తేలికగాను, నులభ్యముగాను ఉండును.
అయితే గట్టిగాను చాలకాలమువరకును ఉండును. ధర రూ 20 అ
మాత్రమే తీసుకొనుటకు తగ్గించి విలక్షణమునకు ఒక అర్థమున
కంపును. ఈ కత్తి కత్తి త్రొవలను ఇంగ్లీషున జరుపవలెను.

For price and particulars apply to
Limaye Bros.
71, Apollo Street, Fort,
BOMBAY.

హనుమాన్ బోరక్సు నబ్బు

దీనియందు గంజీరి
ముఖ్యముగా నడుపుచు
చేయునది. చెల్లి నం
బంధమును తుండు, ద
రద, గట్టి, పాదాలు.
మొదలగు, చర్మ వ్యా
ధులు అత్యంతవరకుగా భాగమున, చర్మమున నమృదుత్వ
మును, నునపును, నానమును ఇచ్చును,
అన్నివోటను క్రయమునకు దొరకును. (చరి దిక్ష్మ
మానమునకు గుర్తు బాగకైగా గమనింపును.

ఎస్. రంగనాథం కెట్టి అండు బ్రదర్స్, మదరాస్

ప్రగంత్ డబ్బు.

దీనిలో మొదల స్వంత గా వస్తున్నదియన 'హెయిర్
ఆయిలు' రయినా చేయవచ్చును. చేయు విధానము
వాక్యమును చూడును. మూడువాక్యముల మించిన అర్థమున
ప్యాకెట్లు, పోస్టేజీ ఖర్చులేదు. బాబ్స్ 0-8-0.
M. R. BENEFIT & Co.,
Suryarowpeta Cocanada.

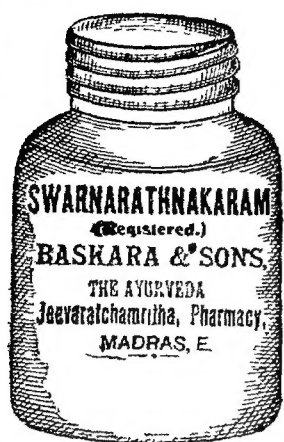
కొద్దికముల ముత్రమే కలవు.

దేవీపూజాకల్పము

కార్యకర్తలగు నుత్తర ఆస్థానములందును బరిష్క
రించుడి ముగియి, R. K. V. వెంకటేశ్వర రాజా బహదర
వారివలన అచ్చుత్రించబడిన యత్యంత గ్రంథము.
1. అష్టవిధభండము, 2. పురస్కారభండము, 3. పూజా
భండము, 4. స్తోత్రభండము, 5. పురస్కారభండము. విదు భం
దములు గలది. దేవీపూజాధారముల కర్మములయొక్క
దీనివల 2-8-0 పోస్టములకు వలెను.
భాగ్యదీపిక, జ్యోతిషగ్రంథము 1-0-0, పోస్టములకు వలెను.
చిరునామ: ఏదంటు, శ్రీనివాస బుక్ డిపో,
(2482) కార్యకర్తలగు, విత్తూరు జిల్లా.

స్వర్ణరత్నాకరము! స్వర్ణరత్నాకరము!! స్వర్ణరత్నాకరము!!!

ఆయుర్వేదభాస్కర సుబ్రహ్మణ్య కండితుల కుమారులైన ఆరుముఖ కండితులవారిచే తయారుచేయబడినది. ఈ క్రింద తెలుగు బడిన వ్యాధులకు ఇది అమోఘమైన ఔషధము. కొరకనే వేస వేలు యోగ్యతాకృతిలు యివ్వబడియున్నవి.

ఈ ఔషధము క్షయ, ఉబ్బసము, అతిమూత్రము, కుష్ఠము, చిట్టపిరంగి, మూలము, హృద్రోగము, ఫలవాలములు, నంజ, పీత, కోశ, గర్భశయవ్యాధులు, చర్మవ్యాధులు, అజీర్ణము మొదలగునట్టి వ్యాధులకు సంజీవినిగా పనిచేయును. ఫలవిధములైన తీరని కంటి వ్యాధులు మా వలన తప్పక బాగుచేయబడును.

భాస్కర అండు సక్రను,
195, బంకశాలవీధి, పోస్టుబాక్సు నెం. 131, హైదరాబాద్.

కంటికిలాగు "భాస్కర" మదరాసు.

Telephone : No. 291.

Tel. Address : "ALL SILKS"

ESTD., 1860.

Dhanamal Chellaram.

Silk House.

WHOLESALE AND RETAIL.

DEALER IN

Japanese, Chinese, Indian & English, Silks, for Saris, Peticots,

Jackets Etc. Etc.

Gent's Silk, Suiting, also English Woollen and Cotton Goods.

No. 46, Rattan Bazaar Road, G. T. Madras.

ఆల్ ఇండియా స్టోర్స్ లిమిటెడ్.

ALL INDIA STORES Ltd.

ఉద్దేశ్యములు : హిందూ దేశము విద్య, వర్తకములు వృద్ధి చేయుట.

మూల ధనము రూ 20,00,000 లు, వాటా ఒకటికి రూ 50 లు,

రూ 10 లు దరఖాస్తుతోను, తక్కినది దఫాయివారి గాను చెల్లించవలెను.

మహాత్త గాంధీ గారి కొమారుని యొక్క

నిర్వాహకత్వము క్రింద కలకత్తాలోను, ఇతరస్థలములలోను తెలుపబడును.

(ప్రాప్తమైనట్లు, వివరములకు దండ్రికి తుదిగత నివాసమునకు ప్రాంతరేఖ.

మేనేజరు: హెచ్. ఎమ్. గాంధీ అండు కో,

మేనేజింగు ఏజెంట్లు,

నెం 22, అమర్తల్లా వీధి, కలకత్తా

Messrs H. M. GANDHI & Co,

Managing Agents,

No. 22, Amartalla Street, Calcutta.

Make
a Note it.

NOT ON SCAPS OF PAPER

But on the Tablet of Your
Memory

THAT

The *Erectruss*, manufactured by Messrs. Huston Bros. Co. of Chicago, U.S.A.; and priced at Rupees Fifteen only only, P. and P. Charges extra, is the only best cure in the world for Impotency, Functional weakness and lack of virility. It is a purely Nature cure, and does away with all internal and external Medicines, and aphrodisiacs, which to say the least, are all bores, but not cures. It is a specialist in it self, and worth it weight in gold. The world renowned Dr. Bier's Hypo-aemic Treatment is its basic principle. Detailed Booklet, "Life After Death", telling all about it, free on application for *Erectruss* (A.P.) Sole Agency in the East, Batata (India).

(A)

కన్నంబాబ్ దామనగూర్చి మైసూరు క్రమ కన్యకా కారికిని మదరాసు క్రమ కన్యకారిని ఉభయాల కనుకూల మగు వధులని సమాధానము కుదిరినది. వివరములు తెలియలేదు.

అయిల్ కంపెనీలు తనిని నిలుపుట. — ఈ కంపెనీ లలో తనికాండ్రు, కొద్ది కొబ్బలు క్రిందట కంపెనీలు వారిచే తమకు గావించబడిన సౌకర్యములు చాలవని బాగుగ తనిచే యుటలేదు. అందుచే ఏషియాటిక్ పెట్రోలియం కంపెనీ, స్టాండర్డ్ అయిల్ కంపెనీ, బర్మా అయిల్ కంపెనీ, ఇండో బర్మా అయిల్ కంపెనీలు ఈజమానులు తనిని చాలించిరి. ఇం దువలన 2150 మందికి తనిలేదు.

గ్యాసునప్పుడు ప్రారంభమగుట: — కలకత్తాలో 19 వ తేది మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు తిరిగి గ్యాసునప్పుడు ప్రారంభమయ్యెను. గ్యాసుకంపెనీవారు చాలకుండి తనికాండ్రును పెట్టుటచే వీధులలోని దీపములన్నియు తిరిగి బాగుగా వెలి గింపబడుచుండెను. ఈజమానుల వీధులయందు యావంతుగ దీపములలో యెక్కిరిగి దీపములు పెట్టుటకు యేర్పాటులు గావించబడుచున్నవి. సమ్యక్ జ్ఞప్తివారు క్రమక్రమముగా తని లోనికి వచ్చుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. కొద్దికొబ్బలలో య భాగవారముగా తనిబరుగు తని సమ్యక్ముగా నున్నది.

బొంబాయి గ్యాసుకంపెనీవారు తనిని ప్రారంభించుట ఇతరకొబ్బలనుండి సమ్యక్ జ్ఞప్తి గ్యాసుకంపెనీవారు తిరిగి 21 వ తేదినుండి తనిప్రారంభించిరి. తనికాండ్రు కంపె నీవారిసామానులను యిచ్చి తని పెట్టెబంటులలో వారికి రావలసిన బకాయి జీతములను పుచ్చుకొనిరి. సమ్యక్ జ్ఞప్తి వెయ్యిమందిలోను మూడువందలమందిని మార్చిము వారి పూర్వపు జీతములమీద తనిలో కంపెనీవారు జేర్చుకొనిరి. కొత్త తనికాండ్రు పెట్టుకొనుటవలన మిగతావారిని తని లోనికి తీసుకొవలసిన కంపెనీవారు చెప్పిరి. సమ్యక్ జ్ఞప్తి వారు నాగరికుండి తనిచేయబడిన వారగా యెంచుకొనబడు దురనియు తిరిగి తనిలోనికి వచ్చిన, కొత్తగా తనిలోనికి వచ్చిన వారికితల మాడబడుదురనియు కంపెనీవారు చెప్పిన వరకుతు తనికాండ్రు ఒక్కకొనలేదు. 20 వ తేదిని కొన్నివీధులలోని దీపములు వెలిగింపబడెను. రెండుమూడు కొబ్బలలో కంపెనీ వారు మామూలు ప్రకారము తని బరుగులరని తెలియు చున్నది.

బొంబాయిలో తేనీకను బహిష్కరించుట: — కొన్ని వారములనుండియు బొంబాయిలోని తనికాండ్రు తేనీక (తాగ నుండుటకు ప్రయత్నించు చేయుచుండిరి. వీరు గాంధీగారి జన్మ దినోత్సవము చేసినప్పుడు గాంధీగారు తేనీరు మొదలైన ప్రదన వదార్థములను త్రాగుట దూషితములై తని వారికి నల హా నిచ్చిరి. అట్లు మూనితేయుటవలన పంచదార మొదలగు వస్తు వులభరము తగ్గించినవారలగుదురని గాంధీగారు వారికి చెప్పిరి. గుజరాత్ లో యీ ఉద్యమము వ్యాపించి తేనీకుటకు చాల ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. చాల కాఫీహోటల్స్ లో (ఉపాహార స్థానములు) తేనీరు అమ్ముట మానివేయబడిన కచ్చెను. అందుకు బదులుగా వారు పాలనమ్ముట ప్రారంభిం చిరి. ఇట్టి ఉద్యమమే బొంబాయిలో కూడ ప్రబలుచున్నది. బొంబాయిలో చాలమంది తనికాండ్రు తేనీక నీక త్రాగమని ఒట్లు పెట్టుకొనినట్లు తెలియుచున్నది. కాని కొంతమంది తని కాండ్రు వారి ఒట్టుమీద నిలబడక తేనీక సాపురులు చాటుగ పోయి తేనీకత్రాగుచున్నట్లు వారిస్నేహితులకు తెలిసినందున వారు స్వయముగా తేనీక సాపురుల పోయి తేనీక అమ్ముట మాడదని దుకాణదారులలో చెప్పిరి. సాపురములు తేనీక అమ్ముట మానవలసిన తనిగాండ్రుదండగలవని వారిని నిర్బంధించి సాగిరి. అప్పటికిని మానవలసిన గత సోమవారమురాత్రి 11 గంటలకు ఒక తేనీక సాపురమీద రాళ్లతోబిచ్చి తనికాండ్రుదం దకు కలసి ఆసాపురు దోచుకొనిరి. తనికాండ్రు తేనీకఅమ్ముట మానుమని ఆసాపురమని పోరిరి. అంతన వెంటనే ఒక్కకొనక కొంతకాల మాలోనింపబడినచెప్పినందున వారట్లుచేసిరి. మం గళవారమునాడును, బుధవారమునాడును ఇతర ప్రకారముగ మరొకొన్ని దోపిడులు జరిగెను. నవ్వును గుమారు వెయ్యిరూపా యలవరుతుండును. ఇంతవరకున దౌర్జన్యమేమియు లేదు. ఈ పును బద్దలుకొట్టి దౌర్జన్యముగా యింటిలోనికి ప్రవేశించినం దుకు ఆరుగురు యేజిస్ట్రేటుగారియందు విచారింపబడుచుం డిరి. కొన్ని కొబ్బలనుండి పాల కంచదారభర చాలపాచ్చుగ నుండెను. సమ్యక్ జ్ఞప్తివారు, పాచ్చుభరములను జేకపు నెమ్మ దికి చాల భంగముగా నుండెను. తిన్నతిన్న బొంగరములు పాచ్చుగా తగునట్లు తెలియుచున్నది.

ప్రకటన.

చెన్నపురి శాసననిర్మాణసభ ఎన్నికలు

దేశీయమహమ్మదీయేతరులు (కృష్ణజిల్లా) — దేశీయత్రైస్తవులు (ఉత్తరజిల్లా) — ఉత్తరజిల్లాల భూస్వాములు II

చెన్నపురి నూతనశాసననిర్మాణసభకు సభ్యుల నెన్నుకొనవలసిన దని శ్రీ చెన్నపురి గవర్నరుగారు ప్రకటించి యున్నారు. గనుక ఈ దిగువ పట్టికలోని మొదటికలములో చెప్పబడిన కాన్స్టిట్యూయెన్సీలకు రిటర్నింగు ఆఫీసరు నైన నేను పట్టికయొక్క రెండవ కలములోని జిల్లాలలో నుండుట యీ కాన్స్టిట్యూయెన్సీల యెన్నికదార్ల (ఎలక్టర్లు)కు ఈ క్రింది సంగతులు ప్రకటించుచున్నాను.

ఎన్నికచర్యలయొక్క కార్యక్రమము తేదులు వగైరాలు పట్టికలో తెలుపబడినవి.

2. నామకరణపత్రములు (నామినేషన్ పేపర్లు) దరఖాస్తు పయిన ఈ దిగువ సంతకముచేసిన వారి వద్దనుండి గాని లేక యే యితర జిల్లా కలెక్టరువద్దనుండి గాని బడయవచ్చును. అప్పుసారము లేనియెడల ఆ నమూనా ప్రకారము వ్రాతపరము తయారుచేసి యుపయోగించవచ్చును.

Table with 7 columns: కాసనభయొక్క కాన్స్టిట్యూయెన్సీలయొక్క పేర్లు, సదరు కాన్స్టిట్యూయెన్సీలలో నున్న జిల్లాల పేర్లు, ఎన్నుకొన బడవలసిన సభ్యులయొక్క సంఖ్య, నామకరణపత్రములు రిటర్నింగు ఆఫీసరుగారికి బందరులో వారి ఆఫీసులో దాఖలు చేయవలసిన తేదియు గంటలున్ను, నామకరణపత్రములు సరి చూడబడు తేది, పోలింగు ఆవసరమైనయెడల ఎన్నికదార్లు (ఎలక్టర్లు) అన్ని పత్రములను (నోటింగు పేపర్లు) దాఖలుచేయుటకు నియమింపబడిన స్థలములు (పోలింగు స్టేషనులు) తేది, గంట, ఎన్నికపత్రముల (పోలింగు పేపర్లు)ను గణించుటకు నియమింపబడిన స్థలము తేది, గంటలు.

26-10-20

వి. యల్. మూరు,

కలెక్టరు కృష్ణా త్ రిటర్నింగు ఆఫీసరు.

కొత్తూరు ఆంధ్రగోర్యం విద్యాలయము:— పెద్దెం బరు 21-వ తేదిని కొత్తూరు జిల్లానులకు ఇం గుండునట్లు దొరతన మువాత ఇచ్చిన యు త్రైస్తవుల అభివృద్ధికి తెలుపుటకై ఒకసభ కావించబడినది. శ్రీ శేషగిరిరావుగారు సభ్యులుగా రభ్యులుగా హాజరై, విద్యార్థుల సేవకు చక్కని కాస్తూర్లములను గావించిరి. శ్రీమూర్తికారాయణరావు గారుగా రింతవరకు బదిలీయిన ఏనుగుల రూప్యములను, ఈ సందర్భమునందు మహాదారబుద్ధితో కాన్స్ట్రక్టర్లను పంపించిరి. ఈపాతకాలకు వైకుంఠస్థలము వదిలిని అధిష్టించిన బు. కల్లూరి వెంకట్రామ కాస్తూర్లుగారు ఒక మహాదారబుద్ధిగా గావించిరి. కార్యదర్శులు గవర్నరు ఆదేశములను కట్టికను చదివిరి. మదనమాలతో సభ వాగిసినది.

“రాజమండ్రి వివాహశ్రీ యుండియు కొత్తూరు తల వూరై యుండియు, కీర్తిహింసితవాడను అయిన ఎ. ప్రకాశము గారి దేమాత్ర శ్రీమతి సుమిత్రమ్మ 16-10-19 తేది శనివార ము సాయంకాలము 3 1/2 గంటలకు సరమపదము నొందిరిని తెలుపుటకు మిగుల చింతిల్లుచున్నాను. రాజమండ్రియందుగోమను కేరళిష్ట చాల తిమ్మలగా నున్నను, ఈ తులమునకు ఈమె వన్నె తెచ్చుచుండెను. ఈమెయన్ను 18 సంవత్సరము లైన ను, విద్యావతియై, భక్తిశ్రద్ధలతో చుండెను. ఇటువంటి నుగుని వదిలిగొని కాంక్ష వరలోకము లవుట చారి తులమునకే గాక, శ్రీలంకందలకు విచారము కలిగించుచున్నది. ఈమెయొక్క కాంతియు వాంతులుంబుననకు ఆదరమును ఒసంగ వరమేర్పరని ప్రార్థించుచున్నాను” అని కె. వి. స్వామిగారు వ్రాయుచున్నారు.

కర్నూలు వార్తలు:—పుల్లనకుండు రామచంద్రయ్య గారు సహాయ నిరాకరణ విషయమున తమ శత్రుత్వమును, కడపకొనుటకై నాగపూరు జైలునభాగీర్యమును కచ్చు కట్టిన నిరీక్షించియుండుట.

అంధజేత గ్రామోద్యమము సభ:—కర్నూర్ మం డలములోని కంభంపందు ఈ నెల 20, 21 తేదీలకు జరిగిన జరుగును. కర్ణం మునుపపు (రెడ్డి) జమీన్దార్ గ్రామోద్యమ విభేదములకు పాటింక గ్రామములో సంబంధముగల పువ్వగొనులకు అభిమానము చూపు మహాశయమును తప్పుక విచ్చేసి సభ జరగవలెనని గావించ వేడుకొనుచున్నాను — (ఉన్నావసంఘ కార్యదర్శి)

బాంబట్లొద్దయము:—కాకినాడలో ప్రస్తుతము 2 వ టాలములు గలవు 1-వ మెట్లాను వ్రామాను బాంబట్ల. 2-వది వైశ్యయజురులు. ఈరెండు టాలములకు మరొకరు మా వికమర్శముతో మెలకుచున్నది. ఈనెల 1-వ తేది ని ఉభయటాలములవారుకు సాంకన్యగోత్సరములకు జరిగడముగా జరిగిరి.

కార్యేటిగరం రైతులసభ:—10 వ తేదిని సగరింం దు ఈసభవారు మూడు 1500 మంది సమావేశమయిరి. శ్రీ మనిస్వామివాయాచుగారు అగ్రాసభకు సలంకరించిరి. అత్యుత్తుల తమ యజమానమునందు రయితులకు గల ముఖ్యధియాలగు కన్వయలకు వివరించి 1908 మదరాసు ఎవ్వులు ల్యాండు అక్టుకు ప్రభుత్వమువారు తదివర్తనము చేయునట్లు ప్రకటించిరిగాని గావించవలెనని హెచ్చరించిరి. కార్యేటిగర రయితు సంఘమును పేర నొక సంఘమునుగూడ స్థాపించెరట!

కరణముల ట్రైనింగుసమూహము:—వెదపువ్వంపండి రాణివరపు వెంకటసుంసం గారు, మూలముపురములకు తలనే కరణములకు గూడ ట్రైనింగుసమూహము పెట్టి ట్రైనిపపు చేసినతో తాగుండునని వ్రాయుచున్నారు.

ఒక గొప్పవానిమృతి:—తూ.టి ఢిల్లీరాజకటుంబు మూడు తేదీ (విశ్వు మీర్జా షెర్షర్షగారు కాకినాడ చనిపోయిరి.

సంఘక్త రాష్ట్రముల నియోజనము:—సంఘక్త రాష్ట్రములనుండి స్టేటుకొన్నిసభకు యీ క్రింది అభ్యర్థులు 18 వ తేదిని ఎన్నికలో పేర్కొనబడిరి. తూ.టి మహమ్మదీయ నియోజకవర్గమువారికిలవ మహమ్మదాబాద్ రాజాగారు మహమ్మదీయులు వారివారివలన షింధ్ పూర్ రాజాగారు సామోక్తపబడిరి. సామోక్తరాజునకభ్యుక్త పట్టణ కాములకు మహమ్మదీయులవలన బాంబట్ల చాదరి ముస్తఫా మున్నేన్ బి. యె గారును పట్టణవాసులకు నిరంతరవలన తాంకేచార్ బి. నీతాకరిం మి గారును, గామవాసులకు మహమ్మదీయులవలన సుక్యద్ అహమ్మద్ అలీఖాన్ అలీ, నెలంపూర్ తాలూకాలో గార్లుకు 'పేర్కొనబడిరి. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుభక్త అలహాబాద్ విశ్వవిద్యాలయము వారికి వారికిమన్ షోన్, పి. ఇక్బాల్ కారాయన్ కర్ణగారు పేర్కొనబడిరి. పట్టణ వాసులకు మహమ్మదీయుల వలే చాదరి ముస్తఫా మున్నేన్ బాంబట్లగారు, పైదలీ మహమ్మద్మీర్జా, మహమ్మద్ సాబాద్ అలీఖాన్ గారు పేర్కొనబడిరి. పట్టణవాసులు కాని మహమ్మదీయులకి అసరలిర్ మండిల్ సారాయన్ (స్త్రీదళ) షాన్. పి. దత్త (బాంబట్ల) చాచందర్ బోన్, బి. బాంబట్లన్ తాండన్ గారును పేర్కొనబడిరి. గ్రామ వాస్తవ్యులకు మహమ్మదీయులకి అసరలిర్ తవ్విసెంటు పేకసాహిద్ మున్నేన్ ఒ. బి. ఇ (బాంబట్ల) తాదర్, జో తాబాం మీర్జామహమ్మద్ సాబద్ అలీఖాన్ గారును పేర్కొనబడిరి మహమ్మదీయులు గాని గ్రామస్థులకి అసరలిర్ తం డిట్ గోరాయి నాత్ మెర్, యమ్. ఎ. యల్. యల్. బి. అద్యేకేలు, సద్దార్ నైయార్ సింగ్, బి. పి. బాంబట్ల, తం డిట్ (తెలొకనాథ భార్గవాగారు పేర్కొనబడిరి.

రా ద్రినం||రం ఆశ్వీజ, శు ౧౧, శనివారము

వేగుజుక్క

[వేలకట వార్తాపీఠకవలలు]

విశ్వస్థుష్టికి ముందఁ జరిగిన వెలుగు
విశ్వమందిరములోఁ జరిగిన వెలుగు
విశ్వవిస్మృతి మాన్చుఁ జెలసిన వెలుగు
విశ్వమూర్తి ధరించిఁ జెలుగునుగాక!

* * * *

కలకలనవ్వలఁ గలువలు విరియ
ముసిముసినవ్వలఁ ముత్యము గురియ
వన్నెలనవ్వలఁ వజ్రాలు నెరయఁ
బొలవంపు నవ్వలఁ బువ్వలు గురియఁ
దురుపుఁ గోనలొఁ దుహివాదించెంత
నీలాలమెదవైఁ నీలుగా నిలిచి
విశ్వమోహనరూపఁ విజ్ఞానకళల
మెఱయించి జీవులఁ మెలుకొల్పెదవు;
ఎవరికిఁ జెల్లువేఁ యిది నీకుఁ దక్క
నెంతచక్కనిచుక్కఁ వే వేగుజుక్క!—

* * * *

నాకలౌకమునుండిఁ నడలెంచువేళ
నుబునుబొకకుఁ బాడుఁ చుంటివో యేమొ
ఆకాశపీఠిలోఁ నానందరమము
వీనులవిందుగాఁ విసలుచునుండె;
రమణీయవల్లరిఁ రాగప్రకృతి
కలకంఠ పంచమఁ గానానుభవము
వట్టుదర్శుంకృతఁ స్వరమూర్ధనంబు
ప్రణవస్వరానందఁ భవానుభూతి
భువనమోహనగానఁ మన మేళవించి
యున్నుఖం బ్రెయస్సుఁ యుదయరాగమున
నభిముఖం బ్రెయస్సుఁ యానందగీతఁ
బాధిమలౌకంబుఁ పరవశం బంద
సరసగీతానంతఁ చాతురి మెఱయ
వ్వేచ్ఛాపథంబునఁ జేరి పాడెదవు;
ఎవరికిఁ జెల్లువేఁ యిది నీకుఁ దక్క
నెంతటి చుక్కతాత్మఁ వే వేగుజుక్క!—

* * * *

అరుణకాంతులు లేచుఁ నాశలు తోచె
మలయవాయువులు తోఁ మలగతి వీచె
దురుపుముగసాలఁ దోరముల్ విచ్చె
బొడుపుఁగొండకుఁ దొలిఁ పోడిమి వచ్చె
గడలఁ గ్రమ్మిన యంధఁ కారంబు వానె
వృక్షగ్రములనుండిఁ వివాగముల్ గూసె
నిఖిలంబు వెలసెనుఁ నీరాక కతన,
నెంతటి మహిమాన్వితఁ వే వేగుజుక్క!—

* * * *

పుణ్యం బగణ్యమైఁ పాలిసినవేళ
ధర్మంబు మర్మమైఁ తరలినవేళ
వీరం బసారమైఁ వెడలినవేళ
పారుపం బడవులఁ బట్టినవేళఁ
బ్రతిభ యంతయు నేలఁ పాలైనవేళ
సర్వశక్తులును నాఁ కన మైనవేళ
నభిమానసామ్రాజ్యఁ మడఁగినవేళ
నిరిఁ బాసి కను మాసిఁ చింతించువేళ
గాఢాంధకారంబుఁ గ్రమ్మినవేళ
జోడలెఱుంగని నిద్రఁ నొందినవేళ
నాత్మబంధునిరీతిఁ నరుగుదెంచితివి;
మే లెంచి దయయించిఁ మెలుకొల్పితివి;
నుప్రసన్నత నీదుఁ చూడ్కులఁ దోచె

నుప్రభాతంబు నీఁ సాబగులఁ దోచె;
దేశకౌత్తముఁ బోలిఁ దేవునిఁ బోలి
మమైల్లఁ గరుణించిఁ మహితమృతంబు
నుపదేశ మొనరించిఁ యుద్ధరించితివి
యెంతటియుపకారిఁ వే వేగుజుక్క!
దేవదాత్యముఁ బూనిఁ దనదినం బీవు
విచ్చేయుదువు రాత్రిఁ వినువీధినుండి
యెప్పుటిదానవోఁ యెఱుంగము గాని
యెచటికిఁ బోదువోఁ యెఱుంగము గాని
స్వర్గంబు నీ నివాఁ సం బని తెలిసె;
నీమహాత్మ్యంబు సఁ స్మిధిఁ జేసికొనుట
మాకపిల్లలకు నీఁ మంతనం బట్టె;
మా యాదికవితోడఁ మాటాడివావు
బాదరామణునితోఁ భాషించినావు
కాలిదాసునితోడఁ గలసికొన్నావు
నీఁవృత్తానె యఁ స్మిఁటిఁ జూడఁగంటి
మా గాము తెఱిగింపుఁ మా వేగుజుక్క!—

* * * *

స్నానం బెఱుంగనిఁ స్వర్గధామమున
వీరానందంబులఁ విహరించునట్టి
ధర్మానందంబులఁ దనరారు నట్టి
సింహానందంబులఁ జెలుపుదునట్టి
చిత్రానందంబులఁ జేయునట్టి
పుణ్యుల మాపూర్వఁ పురుషులమాట
యూహించి యడిగెదఁ మొకమాట నిన్ను
దూతకృత్యముమాటఁ దూరమం దుంచి
ప్రేమచే నైవసఁ పేర్కొనవచ్చుఁ
గృహచేతనైన నెఁ జీరింపవచ్చుఁ
బరమార్థ మని యైనఁ బలుకఁగావచ్చు
నభిమానకేత నిఁ స్మదుగుచు నుంటి
మాదరంబునఁ చెల్పుఁ మా వేగుజుక్క!—

* * * *

శ్రుతిహితాచారవిశుద్ధులు వారు
చిరతరయోగసంసిద్ధులు వారు
భువనకల్యాణప్రబోధులు వారు
వీరధర్మాచారఁ వేరులు వారు
నిత్యసత్వవ్రతఁ నిరతులు వారు
పరతత్వవిద్యాధ్రఁ భావులు వారు
కాంతమూర్తులు వారుఁ సరనులు వారు
ధర్మమూర్తులు వారుఁ తండ్రులు వారు
మా విమోఘత నెంచిఁ మమ్ము మన్నించి
విజ్ఞానతేజంబుఁ విలసిల్లకొఱుకు
క్రికరణంబుగ మమ్ముఁ దీవించినారే!
యేమైన సందేహఁ మెఱిగించినారే!
వేగంబు వచియింపఁ వే వేగుజుక్క!—

* * * *

కాలవశంబునఁ గతమును మఱచి
యజ్ఞానవశమునఁ నభిలంబు మఱచి
నెద్దలగతి వీడిఁ నెద్దత్రోవఁ బట్టి
మలినవృత్తుల మైనఁ మాట నిజంబె;
శ్రుతిబాహ్యులము గురుఁ ద్రోవల మగుట
నమతాపమునఁ జిత్తఁ మనశమై యుండె;
పాటింపఁమైతిమిఁ పరమార్థగుల
నాచరింపఁగ నేరఁ మార్గధర్మముల;
వెలయఁ బ్రాయశ్చిత్తఁ విధి యెఱిగించి
మ మ్మధరింపు మఁ మృగ! వేగుజుక్క!—

* * * *

నీవు పుట్టినచోటుఁ నీలాలనెల;

నీవు మెట్టినచోటుఁ నీలాలనెల;
నీచుట్టు నున్నదిఁ నీలాలనెల;
నిర్మలమణిమాలఁ నీదివ్యనీల;
వేదాంతపీఠులఁ విహరింతు వీవు;
వెలుగుచుందు వనంతఁ వీధులం దీవు;
శుభ్రమూర్తివి పరంజ్యోతివి నీవు;
నీకళామాత్ర మీఁ నిఖిలజగంబు;
ఈప్రపంచంబునం దే మెంచి చూడ
నణుమాత్రయావులఁ మైనను గాము
కాని, నీమహదనుగ్రహ మున్నయెడల
నీవే మేమై యుందుఁ మే వేగుజుక్క!—

సావర్ణ్యము

[పారనంది రామశాస్త్రిగారు]

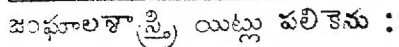
ఇది వ్యాకరణములందు, ఛందస్సులందును, గూడఁ జెప్పబడి యున్నది. వ్యాకరణమునందలిది సంధివిషయకము. ఛందస్సులందలిది యతిప్రాసవిషయకము గా గాన్నించుచున్నది. దీనిని లాక్షణికులు పరిపరివిధములుగాఁ జెప్పుచున్నారు. ప్రథమాచార్యుఁడు, తక్కిన వేదికినిఁ జెప్పక చవర్గి యములకు మాత్రము 'అద్వన్య ప్రాలవ్య శ్చుర్వక్రఃస్యాన్యన్యైశ్చ సస్వత్వచ్చ' అని ఆకారముతోఁ గూడియున్న చవర్గియము దస్త్యముగాను, ఏ, ఓ, అతోఁ గూడియున్నది తాల వ్యముగాను చెప్పి నాడు. ఈతని మతమందుఁ దక్కిన యచ్యులలో గాని పాల్గులలోఁ గాని దస్త్యతాలవ్యములు లేవనియో? చెప్పనవసరము లేదనియో? మఱియు, నిది వ్యాకరణమందుఁ జెప్పబడుటచేత సంధివిషయకమా? యతిప్రాసవిషయకమా? అప్పుడును సుభయవిషయకమా? లేక వానిలో నన్యతరవిషయకమా? సంధివిషయములో దస్త్యతాలవ్యభేద కథనమున కవసరము గానరాదు.

ద్వితీయాచార్యుఁడు 'ప్రాకృతే తద్భవే చాపి చ తౌ దస్త్యస్యతే', చక్షౌ తజ్జే ప్రాకృతేచ, దస్త్యా జేవ నసంకయః" అని రెండుపర్యాయములు చెప్పినాడు. ఇది చటలను గూర్చియే. ఇతఁడును దక్కినవానిఁ గూర్చి యేమియును జెప్పలేదు. తాతంభట్టు యతుల ప్రసంగము లోఁ గొన్నికొన్ని అచ్యులకు, పాల్గులకును, పరస్పరము యతులు చెల్లునని మాత్రము చెప్పినాడే గాని సావర్ణ్యమును జెప్పలేదు.

అప్పుకవి—ఏ బభో వక్రః, అను నన్నయభట్టుని నూత్రమునకుఁ దానును, ఏత్యం బు నోత్యంబు నెసఁగు వక్రము లననని వ్యాఖ్యానముఁ జేసియు, వానికి సావర్ణ్యమును జెప్పకయే యుదాహరణములను మాత్రము మిక్కిలిగా జూపియునా యత్త ఈ యుదాహరణము లన్నియు లోకమునందఁ కలయు కావున తాతంభట్టు మొదలు శతరీయమువన్న వర్గమును అభివృద్ధి యతివిషయములోనే యలై ప్రతిపాదించుననవశమయ్యెనని న్నారు. దానిని బట్టి అభివృద్ధి జేయుటకు రసాయన కాస్త్రజ్ఞా యములోనే యని చెప్పెను.

ఓ ఓ లం గూడిన చ జ లు దంత్యంబులు, కండనములతో నీ గూడినవి తాలవ్యము లనియును చెప్పియు న్నాడు. ఇతఁడే యర్థమును దేనినిబట్టి చెప్పినాడో తెలియరాదు. దస్త్యతాల వ్యములు రెండును సవర్ణము లనియుఁ జెప్పినాడు. కాని వీరవ్యయను, ఆ ఆ లతోఁ గూడిన చ జ లు ఓ ఓ లతోఁ గూడిన దానికి యతులు గావచ్చుననికాని కారాదనికాని చెప్పెను.

ఉదాహరణములను వానికెవ్వరు నియ్యలేదు. వాని కీ సావర్ణ్యాంగీకార మెందులకని వారి యభిప్రాయమో తెలియరాదు. దస్త్యములలో దస్త్యములకును, తాలవ్యములలో తాలవ్యములకును, సావర్ణ్యకథన మవసరము. అట్టి సావర్ణ్యము క్తసావర్ణ్యము వ్యాకరణమువలన నీ ద్ధమే యయ్యుండ

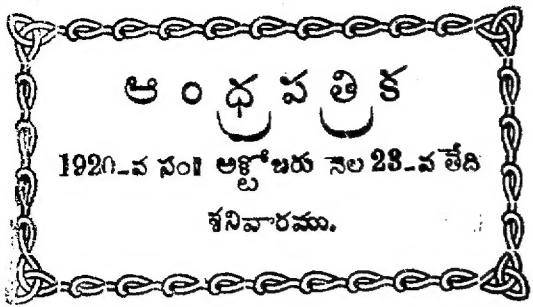
యాశము నెవ్వరు నరసింట్లు కానరాదు. దక్ష్యతాలవ్యము లగు 'చ' యె, 'చో'; లకు సావర్ణ్యము నంగీకరించుట నిష్కట లక్షణకర్తలు వానినిఁ దా ముదాహరణముల నీయలేదు. ఘ జయు క, మ, స, చ, జ, లకు పరస్పరము యతులను జెప్ప మనే యున్నారకదా? ఇది దేనిబట్టి సిద్ధించుచున్నది? భట్టాచార్యుని యభిప్రాయ మాలోచింపఁగా స్థానభేదము గల చ జ లకు సావర్ణ్య మంగీకరించుటచేతనే భేదము లేనివానిఁ జెప్పుచున్నను మనము గ్రహింపవచ్చు ననియే వానిలో సుకతను దీర్చి చెప్పినను మనబుద్ధియందుండు వక్రత నెవ్వరు నిష్కలంకలయ? భారతమందు యితిప్రాసము లనేకము లుండియే యున్నవి.

నిజమే! గయలోఁ దా నొనర్చిన ఫలకాభిషేకాత్మకము ప్రపంచమునకుఁ దెలియు పెట్టు! ఇదేమి దేవాలయప్రతిష్ఠ యా? వైద్యకాలనిర్మాణమా? దీనజనకరజాయతనసంస్థా పనమా? మహాగంధరచనమా! కాల్పికాల్పి పరిత్యజించిన చుట్ట యలవాటు సర్వజేతవ్యాప్తి నొందవలసినదా? సమస్తజనకర్త కుమారప్రవేశ మొనర్చవలసినదా? అబ్బు! అబ్బు! బెండకాయను గయలో వదలి నాడట. ఎంత మహోన్నతపాత్యాగ మొనర్చి నాడు. ఎంత యయాభావనిరాకరణ మొనర్చినాడు! ఎంత పరోపకారపాపిణాండై ప్రకాశించుచున్నాడు! ఎంత స్వప్ర యోజనవిసర్జనవిచక్షణాం డయి వెలుగుచున్నాడు. ఈమ హాకార్యము- ఈదేశోపకారకృత్యము- ఈమహావైరాగ్యసంపన్నత- ఈసంసారసముద్రతరణప్రభావము- ప్రపంచమున కింకఁ దెలియలేదని ప్రపంచము గుణగ్రహణక్షీరహిత మనియుఁ గృతఘ్నతానహిత మనియు నిందించుచున్నాడో! సెబాస్ బెండకాయను వదలి పెట్టి యెంతగండ్డండై నాడు! ముక్తికాం తాశిరోమణి కెంతమిండ్లండై నాడు! గయలో బెండను వదలిం పెట్టఁదగును కాని, గదిలోని ముండను వదలి పెట్టఁదగదు కాఁ బోలెం బెండకాయపులును చేలితో నంటఁగూడదు కాని పిం బారిదానిమోవిని దననోటికిఁ నంటఁదగదు గాఁబోలె! వహ వ్యా! కాయశుద్ధి చిత్తశుద్ధి యాత్మశుద్ధి నిమృతదీ కాకాపరి

ఇది మొక్కలిమ్మమ్మ నివాసించి చూచినది. "మగవా
డి (మొక్కలిడిన యాఁడు) కన్నాఁగి నుట్టి వేళ్లయైన ను
టును నుమ్మరము. నేను శ్రుతిదీపము (శ్రుతిగృహస్థానుడు) బ్ర
హ్మతీర్థ కవితకు (మొక్కలిను భావమును నూనించెదఁగాక"
అని మొక్కలిమ్మమ్మ కాశ్యపుని పొడికావనానఁడును రతి
యించెను. ఇది వారూటకుఁ గారణము నాహుత భార్యవె

హిందూ మతము వారికి జగదాంశధర్మము. ఈ సభ దేశంబున
 30-వ తేదీ మొదలు 30-వ తేదీవరకు జరుగును. అప్పుడు మరూ
 జగదాంశధర్మమును వర్ణించునట్లు సభలో పాల్గొని జరుగును.

చతుర్విధ సాధనములు

కీర్తిశేఖరగు దాదాభాయి నారోజగారి యధ్యక్షతక్రింద 1906 సంవత్సరమునందు కలకత్తా నగరమున జరిగిన దేశీయ మహాసభలో, భారత వర్షము తన గమ్యస్థానము జేరుటకు, స్వరాజ్యము, బాటియవిద్య, స్వదేశవస్తు ప్రోత్సాహము, విదేశ వస్తు బహిష్కారము, సాధనములని నిరూపించ బడెను. అప్పటినుండియు, దేశీయాలలో స్వరాజ్యభిలాష గాఢముగ బెరుగుచున్నది. స్వరాజ్యము కేవలము ఆదర్శముగ నుండుకాలము గలిగి, వెంటనే నది సిద్ధింపవలెనని, దేశీయులు గోరసాగిరి. కాని, బాటియవిద్య, స్వదేశవస్తావ లంబనము, ప్రజల దృష్టినుండి రానురాను మరు గయ్యెను. ఇందుకు కారణము లేకజోలేదు. స్వరాజ్యము నొకవరముగ నితరులు ప్రసాదించు టకు వీలు లేదనియు, స్వరాజ్యము వెలువల నుండి వచ్చునదిగాక లోకలనుండియే బెరుగునది యని యనువిషయము, బాగుగ గ్రహించ బడలేదు. స్వరాజ్యము స్వధర్మముపై నాధారపడి యుండవలయును. స్వధర్మము ననుసరింపని స్వకరిపాలన మొకవేళ చేకూరినను, నయ్యది అతుకువలె నుండునుగాని, సహజముగ నుండదు. ప్రతిదేశమునందును చారిత్రక సాంప్ర దాయముల ననుసరించియు, దేశకాల పరిస్థితుల ననుసరించియు, స్వకరిపాలనము బెరుగుచుండును. హిందూదేశమున గూడ, అధికారులు కొందరు నిర్ణయించిన విధమునగాక, దేశనాగరికమునకును, ప్రాచీనచరిత్రకును, సాంప్రదాయములకును అను గుణ్యముగ స్వకరిపాలనా విధానము బెరుగు చుండును. స్వయంనిర్ణయ సూత్రమందుచే, ఏబాటి ప్రజలబాటి భావిభాగ్యోదయమును స్వయముగ నిర్ణయించు కొనవలెననియు, అన్యలందు కడ్డుపడ గూడదనియు, ప్రతిపాదించెను. స్వయంనిర్ణయ సూత్రమే, ఎల్లజాతులకును సమానముగ వర్తింప జేయబడి యుండినచో, ప్రపంచశాంతిసస్థిరముగ నెలకొని యుండెడిది. పునర్నిర్మాణము త్వరిత ముగ కొనసాగియుండెడిది. అట్టికార్యము నెఱవేర కుండుటచేతనే, ప్రస్తుత తరుణమున సంక్లిష్టస్థితి జనించెను.

1906 సంవత్సరమునందు కలకత్తా కాంగ్రెసు సభలో నిరూపించబడిన సాధనములే 1920 సంవ త్సరపు కలకత్తా కాంగ్రెసుసభలో మరల నిరూ పించ బడవలసినవచ్చెను. నిదానించి చూచిన, ఇటీ వల జరిగిన ప్రత్యేకకాంగ్రెసు సభాతీర్మానములు, వెనుకజరిగినసభలో సంగీకరింపబడినవేగానికొత్త విగావని, కరతలామలకము గాగలదు. స్వరాజ్యం యను నొక్కదానిపైనే ప్రజలు తమ దృష్టిని నిగుడించి, మిగిలిన యంశములను మరచుటచే, ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సభాతీర్మానములు క్రొత్తవిగ గాన్పించుచున్నవి. మృనిపదునాల్గు సంవత్సరముల క్రిందటనే దేశ మంగీరించి యుండెను. దేశమోక్షమునకు వంగదేశము వెనుక నిరూపించిన సాధన ములు, సేదు నూతన రూపముతో తిరిగి జయలెడ లినవి. వీనియొం దింతటిపటిమ ఏమిగలదని ప్రశ్నింప

వచ్చును. స్వదేశ వస్తావలంబనము స్వధర్మానుష్ఠానమును పురికొల్పు గలుగును. సార్వభౌమిక, ఆర్థికసమస్యలను, ప్రాచీన భారతవర్షము జయప్రద ముగ సాధించెను. యంత్రాధారమువలన, సాశ్చా త్ర్య దేశీయులనేకవస్తువుల సరి త్వరితముగ తయారు జేయగలుగుటచే, పరిశ్రమ లభివృద్ధి జెందుచు న్నను, ప్రజాసామాన్యపు యభ్యుదయమున కివి సాయపడుటకు మారుగ, వారి స్వేచ్ఛను రోధిం చుటకే తోడ్పడుచున్నది. కొలదిమంది యంత్రా లయాధికారులు విశేషలాభము గడించుచున్నారు. కాని యంత్రాలయములయందు దినమంతయు కష్ట పడి పనిజేసేడి కార్మికులస్థితి కడుదుర్భరముగ ను న్నది. పరిశ్రమలవలన చేకూరెడి లాభములలో కార్మికులు పాల్గొనుటలేదు. గాలియు వెలుతురును లేని భవనములలో, పురుషులు, స్త్రీలు, శిశువులు గుమిగూడియుండి, కరీరారోగ్యమును కోల్పోయి, యంత్రముల పోల్కి మారి, జీవనవికాసము గోల్పోవుచున్నారు. ఇట్టి వద్దతి ప్రేళ్లు సాతుకొనిన కొలదియు, దేశమునం దెట్టి యనర్థములు వాటిల్లు నో, రస్కిను మహాశయిడు చాలకాలము క్రింద టనే వివరించియుండెను.

కాని ఆరనివాక్యముల నాకాలపు నాగరి కులు పాటించలేదు. రస్కిను మహాశయిని దీవి తము గూర్చి వ్రాసిన ప్రెడిక్టు హరిసను వండి తుడు గూడ, ఆరని యూహాలన్నియు పిచ్చివారల తలంపుల బోలియున్నవనియు, నవీన నాగరికుల నాతను తిరిగి మృగప్రాయుల గావించ దలపెట్టె ననియు, నాజేపించియుండెను. ఫ్యాక్టరీ పద్ధతి వలన కలిగెడినష్టము లిప్పుడు ఘనీభవించినవి. సాశ్చాత్ర్యదేశపు కార్మికులలో ప్రబోధము గలిగిన కొలదియు, సాంఘికవాదము ప్రబలసాగెను. తమ మాట చెల్లనపుడెల్లను, కార్మికులు సమ్మోకట్టుటకు ప్రారంభించిరి. వారు ప్రేడు యూనియను సంఘ ములనేర్పరచి, తద్వారా తమకోర్కెల సీదేవ్వకొన వలెనని ప్రయత్నించుచున్నారు. ఆధునిక పరి శ్రామిక విధానమునకు ఫలితమే, బాల్మివిసము అని చెప్పవచ్చును. ఆంగ్లదేశమునం దిప్పుడు కార్మికసంక్షోభము ప్రబలియున్నది. బాగుగను లలో బనిచేసేడి వారందరును తమవసుల మాని వైచి, వేతనాభివృద్ధి గావించినగాని తాము వను లలో బ్రవేశింపమని శతధము బూనియున్నారు. వదిలక్షలమంది వనివార లీరీతిన వనిమాని యుండ, మిగిలిన పరిశ్రమ లనేకములు మూలబడ వలసి వచ్చుచున్నది. కార్మికులకును యజమాను లకును జరిగెడి పోరాటములలో, తుద కెవరు విజ యముగాతురో యిది నిరీక్షింప బడుచున్నది. ఎవరు జయముగాంచినను, ఎంతకాల మీరీతిన మనఃస్ఫుర్తలు ప్రబలియుండవలెను? యజమాను లును కార్మికులును, తమతమ బలములను ప్రదర్శిం చుచు పోరాడుచుండునంత కాలము, పరిశ్రమ లేటుల కొనసాగగలవు? పరిశ్రమలు పరిల్లుటకు సమ్మోకట్టులును పోరాటములును మాత్రమేనా సాధనములు? సాశ్చాత్ర్యప్రపంచ మిప్పుడి ప్రశ్నకు జవాబు నొసకబాలక, తల్లడిల్లుచున్నది.

కార్మికసమస్య కింతవరకును, తగిన ప్రతిక్రియ ఎద్దియు గాన్పించలేదు. బాల్మివిక్కులు తీవ్రమార్గ ముల నవలంబించి,ధనవంతులను బాధించుచున్నా రేగాని, సంఘసౌష్ఠవమునకు వలయు సాధనముల నరయజాలకున్నారు. పరిశ్రామిక వద్దతివలన గలి గెడి నష్టములను నివారించుటకు యూరపు ఖండ మున, ప్రయత్నము లిదివరకు జరిగియుండక పోలేదు. సహకారోద్యమ మిట్టి ప్రయత్న ఫలిత మనియే జెప్పవచ్చును. ఈ యుద్యమము, కొంత వర పునకొని గలిగించినను, శాశ్వత లాభము

గలిగించజాలక జోయెను. ఈ వద్దతి వీరలకువ కాంతి గలిగించుటకు బహులు,ధనవంతులకే ఎక్కు డు లాభము నొసగెను. ప్రజల నైతికాభివృద్ధికిది విశేషముగ తోడ్పడలేదు. సాశ్చాత్ర్య పరిశ్రామిక స్థితి రాను రాను విషమరూపము దాల్చుచున్నది. దీనినుండి బయల్పడు మార్గము గాన్పించుటలేదు. హిందూదేశము గూడ సాశ్చాత్ర్యవద్దతిని చాలవర కుపయోగించ మొదలిడెను. అక్కడ ప్రజలెడి సమ్మోకట్టులు కొద్దిగనో గొప్పగనో నిక్కడగూడ ప్రబలి,కలవరకారణ మగుచున్నవి. వెన్నపూరియొం దలి బకింగుహోము మిల్లులో యజమానులు కూల్చి లను వెడలగొట్టియుండుటచే, తిరిగి కల్లోల మేర్పడి యున్నది. సాశ్చాత్ర్య పరిశ్రామిక వద్దతి నవలం బించినపుడు, అందలి దుష్ఫలితములు గూడ దానిని వెన్నంటక మానవు. సాశ్చాత్ర్య దేశములలో పేదనకు స్వరాజ్యము ప్రబలియున్నను, ప్రజాసా మాన్యము నిజస్వాతంత్ర్యము నకుభవించుటలేదు. మనదేశమునందు అనాదివృత్తులు నశించి, ప్రాచీన పరిశ్రమ లిప్పుడు మూలబడియున్నవి. కొంత కాలమునుండియో, పరిశ్రమలను నెలకొల్పుటకు, యంత్రాలయము లీ దేశమునందును విరివిగ పాపించ బడుచున్నవి.

మనదేశమునందు నేకపరిశ్రమ వెరుక నత్తు, చృదశతో నుండెనని చెలుపుటకు దృష్టాంతము లనేకములుగలవు. డక్కాచుస్లినులను తయారుజేసి, బకానోకకాలమునందు యూరపు ఖండమునకు విలువగల వస్త్రముల సంపుటమండెన హిందూదేశ మిప్పుడు, కట్టుబట్టులను విదేశములనుండి దెప్పించ వలసి వచ్చుచున్నది. ప్రాచీన పరిశ్రమలు కార్మి కుని స్వేచ్ఛకు నిర్మూలించలేదు. ఏ కుటుంబమున కా కుటుంబము పరిశ్రమల సభ్యునించుడు, ప్రజల యొక్కరలను తీర్పుచుండెను. కార్మికులు ఒకరి క్రింద సేవకులుగ నుండలేదు. ఎవరికి వారే యజ మానులు. ఎవరి కష్టాస్త్రము వారికే చెందుచుం డెను. యజమానులు విశేషలాభము దీసికొని, కార్మికులకు స్వల్పవేతనముల నిచ్చెడివద్దతి వెనుక ప్రబలియుండలేదు. యూరపు ఖండమున గూడ యంత్రవిధానము వెచ్చుబెరుగక ముందు, కార్మి కులు స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యముల ననుభవించు చుండిరి. వల్లెటూరి కమ్యూరవానిని గూర్చి వ్రాయ బడిన లాంగుఫెల్లో కవితరుని ఆంగ్లకవ్యముల ననేకులు చదివితే యుండురు. ప్రాచీన హిందూ సంఘమున, నెల్లరును కార్మికులనియే జెప్ప వచ్చును. వివిధ సంఘములవారును తమతమ వృత్తుల సభ్యునించి, ఇతరుల యొక్కరలదీర్పుచు, ఇతరుల మూలమున తమ యొక్కరలను దీర్పు కొనుచుండిరి. ప్రతిగ్రామసంఘ మొక ప్రజా స్వామ్యము బోలియుండెను. స్వేచ్ఛ, సాఖ్యము, అనందము, ప్రాచీన గ్రామములందు రాజ్యము చేయుచుండెను. హిందూదేశమున సాశ్చాత్ర్య పరి శ్రామికవిధానముపుడు నెలకొనియున్నను, ఇది యింకను పూర్తిగ నేర్లుబారియుండలేదు. వెనుకటి వద్దతు లింకను నక్క డక్కడ నిలచితే యున్నవి. వానినిపుడు పునరుద్ధరింపజేసి, దేశము తన ఆర్థికదుస్థితిని బాపుకొనవలెను. కార్మికుల స్వేచ్ఛకు కాపాడవలయును. కార్మికులకును యజమానులకును ప్రజలెడి పోరాటముల కీ దేశ మునం దెడములేకుండ జేయవలెను.

స్వదేశవ్రతము బూనుట యనిన, సాశ్చాత్ర్య దేశములలో ప్రజలెడి వద్దతుల సీ దేశమునం దన లంబించుట గాదు. ఆంగ్లయంత్రాలయాధికారుల స్థానమును, భారతీయ యంత్రాలయాధికారు లాక్రమించినంత మాత్రమున లాభములేదు. అన్ని విషయములందును దేశసాంప్రదాయముల నవలం

విందులకు బూతుకొనినగాని, స్వదేశ ప్రతము సభలము గాంచబడును. స్వదేశ ప్రతమునకు విశాలార్థముగలదు. మాతృభాషాసేవ, స్వసంఘసేవ, స్వధర్మానుష్ఠానము మొదలగునవియు స్వదేశోద్యమమునం దంతర్భాగములే. కార్మికునికి స్వేచ్ఛయున్నపుడే, ఆతని తన కనితనమును, నైపుణ్యమును చూపగలడు. వ్యక్తుల ప్రతిభ అపుడే ప్రకాశించును. ప్రాచీనపద్ధతి కార్మికుల సౌఖ్యమునకును, స్వేచ్ఛకును, ఆనందమునకును మార్గము జూపుచుండెను. ఇట్టి లాభముల నెన్నిటిలో దేశమున కొనగి, స్వధర్మానుష్ఠానమునకును తన్మూలమున నిజ స్వరాజ్యమునకును మార్గము జూపెడి స్వదేశ ప్రతానుష్ఠానమును, కాంగ్రెసు సభ విధించుచున్నది. హిందూదేశ మీ ధర్మము ననుష్ఠించుటవలన, స్వలాభము గాంచుటయేగాక, సాధన మార్గము దెలియక కలితించుచున్న పాశ్చాత్య పాక్షింపుమునకు గూడ వెలుగు జూపగలదు. ఇటులనే, ఏదేశ విద్యావిధానమును నిర్ణయించుట కాదేశమునకు స్వాతంత్ర్య ముండవలయును. గృహవలో గలుగుటదని విద్య, దేశీయలలో ప్రబోధము గలిగించేరదు. స్వీయనాగరిక సాంప్రదాయములనుండి వేరగు విద్యవలన, ప్రజలకు ఊహగతి గలుగును. ఇట్టి జాతీయవిద్యను నెలకొల్పుటకు, ప్రభుత్వమువారు బూసనపుడు, ప్రజలే తమ విద్యాప్రతిష్ఠాపనములను స్థాపించి, తమ నిర్మాణకర్తలని చూపవలయును. స్వదేశ ప్రత దీక్షయూ, జాతీయవిద్యా వ్యాపకమును, భారతీయుల నిర్మాణకర్తలని క్రజ్వలించజేసి, వారియందు స్వధర్మానుష్ఠానమును పురికొల్పగలుగును. స్వాతంత్ర్య వాతావరణమును సృష్టించి, స్వరాజ్యమును సుప్రతిష్ఠితము గావించును. అటుల స్థాపించబడెడి స్వరాజ్యవిధానము అన్యదేశ విధానముల ననుకరింపక, హిందూదేశ సాంప్రదాయముల కనుగుణ్యముగ నుండును. ధర్మమే దానికి ప్రధానాధారముగ నుండును. ప్రపంచ పునర్నిర్మాణమున కప్పుడు, హిందూదేశము క్షేత్రవంశసలేక కృషి సలిపి శాశ్వతకర్త బడయుననుట నిశ్చయము.

15-వ విశాఖపట్టణ మండలసభ

ఈ సభ నేటిదినము టంగుటూరు ప్రకాశము పంతులుగారి యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమగును. సహాయ నిరాకరణ సమస్యగూర్చి మాత్రమే వారు ముచ్చటించిరి. రాజకీయ సభలలో ప్రస్తుత సమయమున చర్చించదగిన యంశ మిప్పు డింకొకటి లేనందున, పంతులుగారి టంగుటూరు సమాజము. సహాయ నిరాకరణోద్యమము అక్రమమని, యన్. శ్రీనివాస అయ్యంగారును, రాజద్రోహమని మద్రాసు గవర్నరుగారును, దెలిపియుండిరి. ప్రభుత్వమువారి యోద్యమము నడచివైచెదరని, అడ్డకేటు ఆఫ్ ఇండియాపత్రికా ప్రతినిధి తంతి మూలమున దెలిపియుండెను. ఇందువలన, నూతనోద్యమము వ్యాపించి వేళ్లు బారినదని కనుగొనవచ్చునని, ప్రకాశము పంతులుగారు దెలిపిరి. కాంగ్రెసు సభవారు నిర్ణయించిన కార్యక్రమము, అక్రమమూ, రాజద్రోహకరమూ, కాని యిది అది ఎంతవరకు ఆచరణయోగ్యము అను విషయమును అధ్యక్షులు చర్చించిరి. ఇది అక్రమముగాని రాజద్రోహకరముగాని కాదని, అధ్యక్షులు సహేతుకముగ నిరూపించిరి. ఇందుకు వారు ఆంగ్ల న్యాయకర్తల యభిప్రాయము నినుదహరించిరి. కాంగ్రెసుసభలో గాంధీ తీర్మానమున కధిక సంఖ్యాకులనుకూలులుగ నుండిరి. హిందీనములు సభ వరుసగ జరుగుటచే, కొందరు

చివరదినమున వెడలిపోయిరినియు, వారా సభలో నున్నను గాంధీ కనుకూలముగ ప్రాటునిచ్చి యుండెడివారనియు, గాంధీ తన యనుచరులతో సభను నింపెననుట నిరాధారమనియు, అధ్యక్షుని యభిప్రాయము. కాంగ్రెసునకు పిమ్మట, సభలో నపజయముగాంచిన జాతీయవాద ప్రముఖులు గూడ తమ అభ్యర్థిత్వమును చాలించుకొని, కాంగ్రెసు సభాదేశము ననుసరించిరి. ఎవరో నొకరిద్దరు తప్ప మిగిలిన జాతీయవాదులందరును తమ ప్రయత్నములను చాలించుకొని, తమ ఐకమత్యమును వెల్లడించిరి. పంతులుగారు నుడివీరి. నూతనోద్యమమునకు ఆంధ్ర కృష్ణాపత్రికలు జేయుచున్న సేవ నుగ్గడించుచు, వానికి తమ కృతజ్ఞతను వెల్లడించిరి. ప్రజలలో గలిగిన ప్రబోధము అనూనమని జెప్పుచు, ఇంత సత్వర ఫలితము చేకూరునని తా మూహించ లేదనిరి. ఇట్టి సంచలనము మరి మూడువత్సరములు కొనసాగుచో, సంపూర్ణరాజ్యము తప్పక సిద్ధించునని, అధ్యక్షులు తమ సమ్మతమును వెల్లడించిరి. జాతీయపాఠశాలలను స్థాపించునది, విద్యార్థులను ప్రస్తుత పాఠశాలల నుండి లాగివై చుటచుండిగాదనియు, న్యాయవాద వృత్తిని విస్తరించునది ప్రస్తుతాచరణ యోగ్యముగాదనియు, ప్రకాశము పంతులుగారి యభిప్రాయము. కాంగ్రెసు తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ ప్రాటునిచ్చి పిమ్మట దాని ననుసరించిన జాతీయవాదులపై మోపబడుచున్న నిందలు, నిగాధారములని వీరు జూపిరి. ఆంధ్రదేశమునందు, శాసన సభ్యత్వమునువదలిన కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులుగారిని, తమవృత్తినివిడచిన గుంటూరు న్యాయవాదులను, ప్రజలలో ప్రబోధము గలిగించిన దేశ భాషా పత్రికలను, ఉద్యమ ప్రచారమునకై పర్యటనము నలుపుచున్న ఆంధ్రప్రజలులను, వీరు అభినందించిరి. ప్రజలలో స్వాతంత్ర్యోచ్ఛ పాదుకొనిన దనియు, బిసెంటుగారు మొదలిడిన రాజకీయ ప్రబోధమును గాంధీగారు పూర్తిచేసిరినియు, డయరు మొదలగువారల పాస్కిక్యాషను కొరకు హిందూదేశము డబ్బును వృధగావించు టెంతమాత్రము పాడిగాదనియు, వీరు దెలిపిరి. వీరి యుపన్యాసము భావగర్భితముగను, ఉత్సాహపూరితముగను దనరారుచున్నది. వీరి యధ్యక్షతక్రింద, విశాఖపట్టణపుసభ జయపదముగ నిర్వహించబడుగాక !

దక్షిణగూడ సహాయ నిరాకరణమున త్యజించుట. — లక్ష్మోలో న్యాయవాదిగానున్న బొంట్ల హెచ్. పి. దక్షిణగూడ సహాయ నిరాకరణము నతలంకింప గోరి న్యాయవాద వృత్తి నిటికల చాలించుకొనిరి. కాని అటుపిమ్మట జరిగిన విల్లాబీగారి హత్యకు గూర్చి కొందరు మహమ్మదీయ నాయకులు చేసిన ప్రకటనలు అహింసాసూత్రమున భంగపడునదిగా నుండుటచే దక్షిణగూడ సహాయ నిరాకరణమును తిరిగించుచు లేఖన ప్రకటించిరి. విల్లాబీగారిని హత్యచేయుట మహాపరాధమని మహాత్మా గంధీగారు భండితముగా నుడివీరి కాని గంధీగారి సహాయులగు మహమ్మదీయుల లక్ష్యనిరసితలేదు. విల్లాబీగారు కాఫీరగాన నరనిని హత్యచేయుట పుణ్యకార్యమే (మహిద) అని కొందరు నుడివీరి. కాఫీర అనగా మహమ్మదీయుడు కానివాడు గాన క్రైస్తవులందరూ కాఫీరలే. ఈమహమ్మదీయుల ఆభిప్రాయమునబట్టి క్రైస్తవులందరును కఫీరలే. క్రైస్తవులను చంపిత వారందరును మరణేక చేసినవారే. గానబట్టి సిద్ధాంతము దౌర్జన్య విరహిత సహకార నిరాకరణ మూలకత్వమునకే భిన్నముగానున్నది. గాన సేన దీనింగీకరింపజాలను. సేన తేజో క్రైస్తవుడను. నాసంఘమున చంపుటయే పుణ్యకార్యమని తలంపిన వారి వోసే నెట్లు సహకారిని కా గలుగుదును. గాన సేను ముని వేయచున్నామని దక్షిణగూడ ప్రాసిరి.

స్థానిక వార్తలు

కృష్ణవిలాససభ:—ఈసభవారు, యానెల 24-వ తేది ఆదివారమునాడు సాయంత్రము 5-30 గంటలకు విల్లారియూ పురమందిరములో “జనతంత్రయోగము” అను నాటకమును ప్రదర్శించుట.

మదరాసు నిమ్మబాత్మ్యధర్మసంఘము:—ఈసంఘము తరఫున వ్యాపారపాడిలో నున్న భవనములో యానెల 24 తేది ఆదివారమునాడు దుండమున (బహుమందస్వామి) గారు సమావేశమును నిర్వహింపవలసియున్నది.

మదరాసు రివ్యూపత్రిక:—ఈ పత్రిక నవంబరు మాసమునండి వారపత్రికగా ప్రచురింపబడును. రాజధానిలోని జాతీయవాదుల సంఘముయొక్క యజ్ఞక్షేత్రములకు, కోరికలకు తెలియజేయుచుండు సని, తర్జునకాధిపతులగు వి. ఆర్. వెంకట్రామణగారు వెల్లుచున్నారు.

ఒక సభ:—కోమలేశ్వరకావేట వాస్తవ్యులు, యానెల 25 వ తేదిని సోమవారమునాడు సాయంత్రము 5-30 గంటలకు కోమలేశ్వరకోవెల కెనుగగా ‘విప్లవ’ బహిష్కారమును గూర్చి యొకసభ జరపుదురు. ఆదివారమున తెట్టియార్ గారిరథ్యక్షత కహించురు. తర్జునయమున సి. రాజగోపాలాచార్యగారు మాట్లాడునా రుతవ్యసించురు.

ఒక గొప్ప సభ. —మదరాసు మహమ్మదీయులు యానెల 25 వ తేది సోమవారమునాడు సాయంత్రము 5-30 గంటలకు, రాజధాని కళాశాల కెనుగగా, సమావేశమగును. యామాలు మాస్కేసుగారి యధ్యక్షతన ఒక గొప్పసభ జరగును. ఆలీఖర్ కళాశాలయొక్క ధర్మకర్తలను ఇస్లాము మాత్రప్రకారము ప్రభుత్వపు గ్రాంటును పుచ్చుకొనుటకు తీరస్కరించవలయునని కోరుట కీసభ జరగబడును.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ:—నిన్న (22-10-20) సాయంత్రమున విశ్వబాహ్యునిరథ్య లాతిర్యము నొనంగిరి. విశిష్ట వేదభారణమును గాననినోదమును జరిగినది. ఏ. రంగయ్య (శ్రేష్ఠి, ఎం. జగన్నాథరావునాయుడు, ఎం. రాజగోపాలరావునాయుడు గార్లు న్యాయకర్తలుగ నుండిరి. మోటుపల్లి సత్యనారాయణరావు నాయుడు, అయ్యలూరి సీతారామయ్య, అయ్యలూరి పిచ్చయ్య, సి. కే. కృష్ణస్వామి, కోకాతింగారావునాయుడు గార్లు తరఫుగా వల్లె ప్రభుంగం, చాకలి, జవాహి, హరిదాసు వేదములను వేసిరి. వారిలో సీతారామయ్యగారికి మొదటి బహుమానమును సత్యనారాయణరావు నాయుడుగారికి రెండవబహుమానమును, తింగారావుగారికి మూడవ బహుమానమును యిచ్చుటకునని న్యాయకర్తలు తిరస్కరించిరి. నిన్నటితో సభవారి దేశరామహాత్మ్యమును చూగినది. నిన్నును వేయరముడి వేదగీతారావుగారు ఆతిథ్య ప్రదాతలకు వందనముల నర్పించుచు సభాభివృద్ధిని నూరి పిల్లలను వోద్యమతే సని హెచ్చరించిరి.

గంధీమహాత్ముని పర్యటనము.

లాహోరు. —“సి. యం. గజెట్” గంధీమహాత్ముని రాకకున లాహోరు ఇస్లామియా కాలేజీకి విశ్రాంతిలగునని యందరును భయపడినట్లుగనే జరిగినది. గురువారమునాడు మోతాలీ, మాన్రీబ్బుల్ కలరి అజద్ గారిని దర్శించుటకై అన్ ఖామానీ హిమయత్ ఇ ఇస్లామి వారు 30 మంది సభ్యులు అనవరసభ గావించిరి. అధ్యక్షులగు సర్ జూల్ ఫిఖర్ ఆలీఖానుగారు కార్యదర్శియగు డాక్టర్ మహమ్మద్ ఇక్బలుగారు, చౌదరీ మహబుద్దీను, గులాంముహమ్మద్ నాయుల్ గార్లు సభకు తత్పరి. సభికులలో షేక్ అబ్దుల్ ఖాదరుగారు తక్కు నెల్లరును సహాయనిరాకరణము నా మోదింతి అప్రమీని సంఘమువారిని సర్కారు గ్రాంటును నిసర్జించి విశ్వవిద్యాలయమునండి కాలేజీని నిడదీయుదనియుకోరిరి. (ప్రిన్సిపాలుగారు యందుగనే కాలేజీకి కేటవిచ్చియుంటుంటే విద్యార్థులెల్లరును లాహోరుని పిడియుండి సభకు చాలమంది రావలెను.” ఈమాటన సంగీకరింతురేని కాలేజీ నాకనమగును. కట్టబడుట కాదలచిన విద్యార్థుల కాభంగము కలుగును.

బొంబయి ప్రభుత్వమువారు బొంబయిలో తిరిగి నవంబరు 15-వ తేదిని సమావేశ మయ్యెదరు.

జాబులు

చిత్తూరుమండల రెవెన్యూహాజన ప్రభుత్వం

రెవెన్యూ హాజరులకు సంబంధించిన జాబులు బురికొల్పబడుచు నీ తి. వరకు, సాంఘిక, విద్య, యావనియములందు చాలినంత యభివృద్ధి గల్గించుటయు పరమార్థమని యెంచి చిత్తూరు మండల రెవెన్యూ హాజరులను సేర్వేరుపరచును ననియు, ముఖ్యోద్దేశము లతోడనే మండల రెవెన్యూ హాజరును జరుప బ్రయత్నించుచున్నాము. సమావేశమును జరుపుట కన్నివిధముల సాయ మొనర్చుటకు శ్రీయత కట్టించి రామలింగా రెడ్డిగారు పూని కొని యున్నారు. సమావేశవ్యయముల కధనము లెందువలె రూపములు గానవలసియున్నది.

ప్రస్తుత మిసమావేశ నిర్వహణమునకై ఒక కార్యనిర్వాహకవర్గము నిర్ణయము గాబడియున్నది. ఆహ్వానసంఘసభ్యులు అయిదురూప్యములకు మీదుగా వారి వారి, చిత్రానారాయణ చందా నివసమునని తీర్మానము గావించబడినది. ఇదివరకే కులాభిమానులగు సోదరు లెందరో సభ్యులుగా చేరి సభానిర్వహణమునకు బ్రోత్సాహ మొసగుచున్నారు.

ఆహ్వానసంఘము వివిధ సేర్వేదలయందు ధనము సమ కూరిననే జయప్రదముగా సమావేశము జరుపవలసియును. గాన, చిత్తూరు మండలమండలి ప్రతిరెవెన్యూ హాజరు సంఘారాధనము శుభరమమని, ఆహ్వానసంఘమున కేర ప్రార్థించెదను. సభ్యత్వ వైకమును సభాకార్యదర్శులలో నొకరగు శ్రీయత డి.యస్. రామకృష్ణారెడ్డిగారు, డి. ఎ. డి. ఏ. పీ. డి. చిత్తూరు. వీరికి బంపవలయును. నవంబరు మాసాంత్యమున గాని డిసెంబరు మాసప్రభుత్వమున గాని సమావేశము జరుగును.

చివ్వాడ బూ. రామానుజులురెడ్డి.

చేరూరు మైక్కులు విద్యార్థుల

గార్హియనుల కొక విభావనము

ఈవర్షము చేరూరు మైక్కులు విద్యార్థులు నిచ్చు గతగంకటికి పాఠశాలలు పెద్దదిగాచేసి, ఒకరిద్దరు, క్రిందిగాను లేచురు కనుకు యేదో యిరవయ్యలలో గల కొన్నికాపేటల మునుస్సం దుండుకొని ఈసందర్భములో ఒకతీర్మానములు మంచి నమూనా యొంది అందుకేరకు నట్లుగా అమలుపరచును మైక్కులు పిల్లలగార్హియనులకు న్ను పురజనులను కత్తు అభిప్రాయములను బోధించిరి. ఈవిషయమును మరలసంబంధముగా మార్చి అవకాశమైన కట్టు దులను కట్టించిరి. ఈపాఠశాలను పెట్టిపెట్టింపిన కారణము ఇతర కారణములేనీ కేర హిందూమైక్కులను పేరుతో ఒక పాటి బడిని స్థాపనచేయు ప్రయత్నములు చేయుచుండిరి. ఈ పాటిబడిని విద్యార్థి కాలము అంగీకరించరు. ఇదివరలో చేరూరు గ్రామమునకు మూడు మైక్కుల దూరములోనను అయిదుపురంలో పూర్వ మైక్కులు అంటూండగా కేర మైక్కులు ఇంక నమీనములో భూమిపరచుటగాను దుర్లభమయినది. ఇట్టి సెలితో ఈ ఉన్న గ్రామములోరెండు పాఠశాలలకు తగిన పరిమితి జమమిలేదుగావున ఉన్న పాఠశాల చెరువగావున గవర్న మెంటువారు రెండవ పాఠశాల సంగీకరించరు.

ఏది యెట్లున్నను యిరవయ్యల కట్టమము కట్టములు అటుండ, క్రస్తుతము చదువుకొనుచున్న పాఠశాలను విడిచి క్విర: క్వుయములు లేని ప్రాంతపాఠశాలయందు చేరబోవు అమాయకులగు విద్యార్థులకు కలుగునట్లుము యింతయని చెప్పుట కలసిరాదు. పిల్లలక్షేమము క్రథానముగా నెంచు లెల్లిదం (దులకును గార్హియనులకును బాగా ఆలోచించవలసిన విధి గలది. ఈలాటి రికరడులలో యిరవయ్యల కట్ట మనోభివృద్ధి మును తీర్చుకొనుటయే క్రథానముగా నెంచుదురు గని పిల్లల యొక్క విద్యాభివృద్ధియే క్రథానముగా నెంచరు. కా బట్టి విద్యార్థుల బాగుకొనే కల్లిత: (దులకు యిరవయ్యల నిధ్య అభ్యసించుచున్నటువంటిన్ని అధికార లంగీకరింపవలసివంటిన్ని మంచి ఉచ్చస్థితిలో నున్నటువంటిని మైక్కులకు కంతులయే క్రథమి క్రథము. ఇతివిషయములు నిదానముమీద వారికి తెలిపవలయు. క్రస్తుతము కలిగిన ఆకేమే క్రథానముగా నెంచుట కేరము బాగు విద్యాభివృద్ధి కోరవలెనట్లు ఆ యొగ్గును అవకాశము అనుచిరము. ఈడిన్ పెట్టి పాఠశాల ను మెదుట స్థాపించుటకును, యింత ఉచ్చస్థితికి తెచ్చుట కును కారకులైనటువంటి విద్యాభిమానులను, ఉదారవ్యభాషులును ఆగు వరిపాలన సంఘమువారు ఈ పాఠశాలయొక్క అభివృద్ధినిగూర్చి యిదివరకు చేసినవిగాక యింకా ముందు అవకాశమైన అన్ని పనులు వ్యూహప్రయోగములకు ఎంతమాత్రమును కలువక నెరవేర్చుటకుగాను గట్టి ప్రాసనను పనించి కరిదా లించుట కుదుర్చుటయెన్ను వారి గ్రహించవలెను. ఈ ఉద్యమమునందు పురజనలన్న విద్యార్థుల కల్లిత: (దులకును వారికి తోడ్పడుదురుగాక.

ఒక విద్యాభిమాని.

పంజాబు దురంతకారములు.

ఉద్యోగులను ప్రాసిక్యూషన్ చేయు విషయము.

పంజాబు దురంతకారములో బాధ్యతవహించిన వారి కే నును ఇంగ్లాండులోని నుక్రమిద్ద న్యాయవాదుల యభిప్రాయ మును గ్రహించుట కుంపిరి. డబ్ల్యూ. హేచ్. అష్టాను, నెవిస్, ద్యూబుగానూ రమ యభిప్రాయమును ఇచ్చుచు పుంపిరి.

మొదట మైక్కులబద్ధతగారినిగూర్చి వారు వ్రాయుచున్నాడు. "మైక్కుల బద్ధతవలన చర్య పుచ్చుకొనుటకు పూర్వము, అరదు క్వునుగాక కావించినట్టియు, కావించినట్టియు పూర్వకార్యములను రజావుకేముట మిక్కిలి యావశ్యకము. ఈపూర్వ కార్యములలోని కొన్నిటి నిట నుదహరించుచున్నాము.

(అ) విద్యార్థులకు గూర్చి 1917 సెప్టెంబరు 1 నానవన భలో నరదు దూషణగా వలికిన యావశ్యకము. (ఆ) అరని రాజ్యకాలములో పంజాబులోని కొంతమంది రాజకీయ నాయకుల నడుగు పెట్టినయవంతుట. (సి) పంజాబులో నుద్ర దాంతరీకాననమును చాలకవినముగ నమలులో పెట్టుట.

మైక్కులబద్ధత వానల్ల ఒద్దయత రాజ్యనిర్వహణమునందు చతురత లేనివాడని తెలుసు గాని హింసయిన దోషము అరని క్వయింపును. మైక్కుల వానమును అయిదులో నుంచి అవకాశముగా చాలకాలము క్రయోగములో నుంచుట యలో అరనిమీద నేరయోగింపించుటకు ఏమిలేదని హుంతు సంఘములోని మెటాటి నధ్యక్షులు, మైకాటి నధ్యక్షులు కూడ తెలిసిరి. మైక్కులవానము మిక్కిలి యక్రమముగా, బాధకరముగా ఉపయోగించబడినదిని భారతభక్తులకువారు అంపించిరి. వారి పిద్యయత ఇందుకు బాధ్యుడని తెలుపబడ లేదు. ఈ విషయమై మేము చాలదూరము ఆలోచించితిమి. ఒద్దయతమీద యెట్టి చర్య పుచ్చుకొనుటకును ఏమిలే దని మేము తలంచుచున్నాము.

దయయ కేసు

దయయ కేసుని గూర్చిన ముఖ్యవిషయములు వారి యావాల బాగులో కాల్పుటయు, క్రజలను ముగి క్వ మీద పూర్తికలాడించుటయు వారియొకకాలాబాగులో కాల్పుటను "ఒకతీర్మాన" యని వ్యవహరింప దగును

దయయ కేసుని వారియొకకాలాబాగున క్వయముగ తెలియుండెను. అరని యొ క్రతువులనే, అరనిక్రిందియొద్ద్య గప్పులు కాల్చిరి. ఏదియెనకు ఒకగొప్ప "లికర్" సాకు ఉండి నరపు, హింసయు, కావలెనని వధ గావించుటయు, నగునీరం దు నేరములకును అరదు లోనయినాడు. దయయ ఇచ్చినసా త్వునుబట్టి అరదు తప్పించుకొను "లికర్" నెవమేమిని గలవాడని సంకేతము గలుగుచున్నది. దయయ కేసుని చర్య లను గూర్చి అన్నివిధముల వాలోచించి కడతకు యాదిధముగ వాగిసిరి. సార్వభౌముని పాయలకు అరదు కావలెనని వధింపిం చెనకుటకు సంధియాలెదు. నుమారు 400 మంది అరనియొద్ద బలములే 18-4-1919 వాడు (ప్రాణముల కోల్పోయిరి నిరా యధులగు క్రజలను కాల్పుటకు క్రతు కిచ్చినందున, దయయ కేసుని చాల బూర్జురము గ క్రతు ర్తిం చెను. కావలెనని క్రజలను హింస పెట్టి మె టుగ క్రతు ర్తిం చెను-1915 వ సంవత్సర భారత క్రభుక్యవట్టు 124 ఏ సెక్షనులోని దుర్మదతకు ఇరని చర్యలు లోనగును.

"ప్రాణులూడు" ఉత్తరపు మిక్కిలి మొరటుగను ప్రా రముగను నున్నది. అరని యధికారమునకు లోబడినవారి మీద తన యధికారమును దుర్వినియోగముచేసెను. ఈ విషయమై 1915 వ సంవత్సర భారత క్రభుక్యవట్టులోని 125 సెక్షను క్రింద చర్య పుచ్చుకొనవచ్చును. ఈ దుర్మదత విషయమై, ఆ చట్టములోని 127 వ సెక్షనుక్రారము ఇంగ్లాండులోని ఉన్నతన్యాయస్థానమునందు వ్యాజ్యము తీసికొని రావచ్చును. వారియొకకాలాబాగు విషయమై చర్య పుచ్చు కొను విషయములో, "ప్రాణులూడు ఉత్తరపు"ను గూర్చి వేరవ్యాజ్యము తీసికొని రావలయును.

ఇరర కేసులు.

మైక్కుల వాన మనవేదతో జరిగిన కార్యముల నన్నిం టిని యాలోచించితిమి. మేము ఈ క్రిందివిషయములకు మిక్కిలి వాగ్రక్ష గాలోచించితిమి:— అ అయ్యర నరము లోని క్రజలను దయయ కేసుని ప్రాకులాడింపించుట. ఆ గుజ రానుచాలో క్వయపుట. నేనాని సలామత్తయించుట ఇ విద్యార్థులకు గూర్చియు, ఇతియును గూర్చి తెట్ట నెం టు కర్నలు వాగ్మగారి యొ క్రతువులు (ఈ) నిందితులకు బం

భువులుగా నుండినవారిని నిరసరాధులు తెప్పనెంటు కర్నలు ప్రిధితును హింసించుటయు, వారి యొద్దని లాగుకొనుట యు (ఉ) గుజరాత్ కాలాలోను, ఇరర జిల్లాలలోను విద్యార్థుల విషయములోను, పసివిద్దల విషయములోను మేజరు స్క్వి తు కావించిన యొ క్రతువులు (డి) కనుకలోని పాఠశాల విద్యార్థులను కర్నలు మైక్కుల వాటిలతో కొట్టుట (ము) జలియత్ కాలాలోని మైదాద క్రియ విషయమై బాన్సు రున్మీరు అసన్యాయగ క్రతు ర్తిం చెను (బూ) క్వప్రము డొట ను యెన్నగువారు నిరవచిత కేటులకలగొని వారిని క్రయో గించుట.

ఈ వనలేవియును క్రజలయందు కాంఠిని నెలకొల్పు టకు దేబింపబడినదిగావు. నిరసరాధులకును, అపరాధులకును తారతమ్యము లేక కేటు యొగవడెను. కొన్ని కొన్ని సందర్భు లులో అపరాధులు దండెన తప్పించుకొనిరి. నిరసరాధులకు వారు హింసించబడిరి. ఈ యెనఁబడిన కేటులు మిక్కిలీ హింసముగను, అవమాన కరము గ ను నుండెను. ఈ కేటులకు కారకులగు వారు మిక్కిలి మొరటుగను, ప్రూరముగను, క్రతు ర్తిం చెని 1915 వ సంవత్సర ఆక్రు క్రారము ఈ యొద్ద్యగప్పులనై ఇంగ్లాండులోగాని ఇండియాలోగాని చర్య పుచ్చుకొనవచ్చును.

మండిత మోటిలాలు నైవహాగారి నలహా

మండిత మోటిలాలు నైవహాగారు ఈ యింగ్లీషు న్యాయవాదులొప్పినయభిప్రాయమును గూర్చి ఇండియెంట్లెం టు ప్లికేలోని విభముగ వ్రాసిగాను "కాల్ గెను సహాయరా కరణము సంగీకరించినందుకేర ప్రస్తుతము నేరపులమీద యెట్టి చర్యలు పుచ్చుకొనదగదు. వారి ఈవిషయమును చక్కగ క్రయించవలెను. వారియొకవదత్తికలన్నియు ఈ విషయ మును క్రతు ర్తిం చెనని నేను విశ్వసించుచున్నాను. సహకార ము- సహాయ నిరాకరణము యిది ఇంకను తీర్మానించుకొన లేక యుండువారు ఈవిషయమును చక్కగ చదువుకొని ఆలో చించుకొని నై యభిప్రాయములను జీర్ణము చేసికొని క్రస్తు తము మనకు సాధ్యమగు మార్గము ఎద్దియో (సహాయ నిరా కరణము) దాని నవలంబించుకొని నేను నేడుచున్నాను." (హిందూ (నానకల)

కావలెను

తెజవాడ మునిసిపాలిటికి కేరస, నదిక్రక్కన యందు బాతికాపాఠశాలకు, సంగీరము తెలిసిన ఉపాధ్యాయులు దరఖాస్తులను పంపుకొనవచ్చును. అంగీకరించబడిన దరఖాస్తు వారు పూర్తికాలము అచ్చటనే కేరచేయవలెను. యొగ్గుక నకునంది చీర మిచ్చుటకును.

తెజవాడ డి. వి. మానుమంతరావు, మునిసిపల్ ఆఫీసు కేర కన్, మునిసిపల్ ఆఫీసు

పిల్లవాడు కనబడకుండుట.

యెరగాను, అందముగాను 11-సంవత్సరముల యాడు గలిగిన జుగం కులమును ఆయన గరికపర్తి నుక్రమ్యన్యం అనే కుర్రవాడు 8-8-1920 సంవత్సరం తేది సాయంత్రం నానుగు అయిదు గంటలవరకు 20 లేక 25 రూపాయల విలక్షణల పిల్లర సుడితో రాజమండ్రిలో యిల్లు వదలిపెట్టి కల్లివాడు. అరను యొక్కడ యెన్నది తెలియలేదు. గనుక సమాచారము తెలిసినవాడు యొ క్రిందివాటికి తెలియకర్న గలందులకు పూర్తిం చెనచున్నాను.

గరికపర్తి గణపతిలింగం, రాజమండ్రి.

మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీ, పెనుగొండ

డిస్ట్రిక్టు మునసబు కోర్టులో

O. S. 196/1920

వాది:—జరి అంజనప్ప, సా॥ బకవపల్లి తా॥ పావగడ. ప్రతివాదులు:—1. కనుకుల కే కుంత్తుభార్య కిద్దమ్మ సా॥ కుటికొడిశెట్లె తా॥ మద్దిగిరి కగయరా.

వాది తనయొక్క భూములలో కల్లివాడును అక్రమ ముగా ప్రవేశించినందున వాడుక్కుపోషపత్ని కర్ననెంటు ఇం జక్షనుకు స్వాధీనానికి దావాచేయబడి మద్దిగిరి కోర్టువ్వారా 1-5-1920 తేదివాదికి 2-8 దఫాముగా నమకొలు చేతుకొన్నను కావలెనీ తప్పించుకొంటూ వుండినందున ఆంధ్రప్రదేశ్లో క్రస్తుతమున కోర్టువాదికి మనవి చేయబడినందున వాయుదా 28-10-20 తేదీలు చేయబడినది. నడకు 28-10-20 తేదీలకు 1 కల్లివాది పెనుగొండ డి॥ మ॥ కోర్టుకు వాజకు కానియెదల ఆమె వనోత్తముగా నై నెంబడు నిచారణకాలమునని తెలుపద మయినది. 15-10-20 ఆర్. పెంకోబరావు.

విదేశ తంత్రవారలు

(వైబులు విశేష)

విదేశ సమస్య.

పార్లమెంటు చర్చ

ప్రభుత్వ విధానము ఖండించుట

లండను, ఆక్టోబరు 20:— విదేశములలో పోలిసువారు...

పాండ్యుల గారి తీర్మానము

కార్మిక శక్తులను పాండ్యుల గారు ప్రభుత్వమువారి...

నర్ హమదు గ్రీన్ వుడ్ గారు రెండుల ప్రభుత్వమునకు...

విచారణ సభ

లండను, ఆక్టోబరు 21:— ప్రభుత్వమునకు విదేశము...

సిక్కు ధర్మమును బ్రతిమల పూర్తిగా పూర్తిగా...

విదేశములలో పోలిసువారు. మహా శుభ్రమును...

కార్మిక శక్తులను పాండ్యుల గారు ప్రభుత్వమువారి...

ప్రభుత్వమునకు విదేశములలో పోలిసువారు...

నర్ హమదు గ్రీన్ వుడ్ గారు రెండుల ప్రభుత్వమునకు...

విదేశములలో పోలిసువారు. మహా శుభ్రమును...

కార్మిక శక్తులను పాండ్యుల గారు ప్రభుత్వమువారి...

ప్రభుత్వమునకు విదేశములలో పోలిసువారు...

నర్ హమదు గ్రీన్ వుడ్ గారు రెండుల ప్రభుత్వమునకు...

విదేశములలో పోలిసువారు. మహా శుభ్రమును...

కార్మిక శక్తులను పాండ్యుల గారు ప్రభుత్వమువారి...

ప్రభుత్వమునకు విదేశములలో పోలిసువారు...

నర్ హమదు గ్రీన్ వుడ్ గారు రెండుల ప్రభుత్వమునకు...

విదేశములలో పోలిసువారు. మహా శుభ్రమును...

కార్మిక శక్తులను పాండ్యుల గారు ప్రభుత్వమువారి...

ప్రభుత్వమునకు విదేశములలో పోలిసువారు...

నర్ హమదు గ్రీన్ వుడ్ గారు రెండుల ప్రభుత్వమునకు...

విదేశములలో పోలిసువారు. మహా శుభ్రమును...

కార్మిక శక్తులను పాండ్యుల గారు ప్రభుత్వమువారి...

పార్లమెంటు చర్చ

లండను, ఆక్టోబరు 19— పార్లమెంటు కలెక్షన్...

ప్రభుత్వమునకు విదేశములలో పోలిసువారు...

కార్మిక శక్తులను పాండ్యుల గారు ప్రభుత్వమువారి...

ప్రభుత్వమునకు విదేశములలో పోలిసువారు...

నర్ హమదు గ్రీన్ వుడ్ గారు రెండుల ప్రభుత్వమునకు...

విదేశములలో పోలిసువారు. మహా శుభ్రమును...

కార్మిక శక్తులను పాండ్యుల గారు ప్రభుత్వమువారి...

ప్రభుత్వమునకు విదేశములలో పోలిసువారు...

నర్ హమదు గ్రీన్ వుడ్ గారు రెండుల ప్రభుత్వమునకు...

విదేశములలో పోలిసువారు. మహా శుభ్రమును...

కార్మిక శక్తులను పాండ్యుల గారు ప్రభుత్వమువారి...

ప్రభుత్వమునకు విదేశములలో పోలిసువారు...

నర్ హమదు గ్రీన్ వుడ్ గారు రెండుల ప్రభుత్వమునకు...

విదేశములలో పోలిసువారు. మహా శుభ్రమును...

కార్మిక శక్తులను పాండ్యుల గారు ప్రభుత్వమువారి...

ప్రభుత్వమునకు విదేశములలో పోలిసువారు...

నర్ హమదు గ్రీన్ వుడ్ గారు రెండుల ప్రభుత్వమునకు...

విదేశములలో పోలిసువారు. మహా శుభ్రమును...

కార్మిక శక్తులను పాండ్యుల గారు ప్రభుత్వమువారి...

Colour Printing & Hallow Wares (Ltd), 133, Beliaghata Main Road, Calcutta. మునుపు (ది ఇండియన్ కలర్ ప్రింటింగు వర్క్స్) అను పేరుతో నుండినది. స్థాపితము 1912. ఇండియాలో ఇటువంటి కంపెనీ మరీ ఎక్కడను లేదు.

గనిపనివారి సమ్మెకట్టు.

కార్మికవాదమును చూచుట.

లండను, అక్టోబరు 21:—చర్మ చాల కారణమున జరిగినందులకు సంఘమును తెలుపుచు లాంటిది కార్మికాన్ని. —ప్రేమగారి ముచును సమ్మెనుగ లేవని వాడు తోచుచున్నది. తనవారు శ్రమ్యులగుటకు, వారికియ్య జీతమును జీతము కొంతసంబంధము నేర్పరచినగాని తేలికమున కనవరమును నంతబొగ్గును శ్రమ్యుల జరుగదు. రెండు పిల్లలను మరలను కంఠికింకవలయునని ప్రేమగారు చెప్పిన ముచున వాడులేదు. కాని ముచున కొక అర పాకరను నిచ్చుట నిష్కారముగా సామ్యము తెచ్చించుట కింద తరిమింపును. ప్రేమగారి ముచుల కంఠికింపుట తలన సమ్మెకట్టు ముచుగా ముచులకర కాగిపోవుటయే జరుగును గాని మరియేమియు పులిరముండదు. ఇకముందు క్రమచయంతట బొగ్గు ఎక్కువగ కయ్యుచుండెదము గావు ఇప్పుటిభరగ్గి బొగ్గులును గనులను ముంపియుండుదుని కార్మికులు భయపెట్టుచున్నారు. అందువలన వారికి మరల మోసము గలుగును. ముంపియుండెద గోరులన్నియు లోతుండి పీడిని తోడించి పిమ్మట బొగ్గును క్రమ్యించుటకు యజమానులకు చాల సామ్యభక్తి అగుటయేగాని అందువలన లాభమేమియు నుండదు. ఇప్పుటికంటె ఎక్కువ బొగ్గును శ్రమ్యులకు పూచీకడ నిది జీతములను సామ్యించుటకెట్టియేర్పాటులు జరిగిన అందు వలన తేలికమున చాలనవ్వము సంభవించును.

ప్రేమగారును తదితరులును చేసిన ముచులను గనుల పనివారును, యజమానులును ఆలోచించదగునని ఆదమ్ముక గారు ముచింతగా, ముచ్చుజీతమును పుచ్చుకొననపుడు తని వా రెక్కువబొగ్గును శ్రమ్యులకు పూచీకడనుండెదల తాను వనిని సంఘము కృషిముగ జరిపించెదని లాంటిది కార్మికాడు చెప్పిరి. పిమ్మట నర రాజులు హర్షిగాడు ఉపన్యాసము నిచ్చిరి. అంతట నభ చాలింకవలయు తేలికయి నభ్యులు లేకపోయిరి.

కార్మికుల ఆశులగుండెనది.

లండను, అక్టోబరు 20:—ప్రేమగారిట్లు చనువలన మరల కృత్యము వారికిని గనుల పనివారి క్రమింపుటకు వాయవారములు జరిగి తనరకు రాజీనామా కుదురవచ్చునని కార్మికులలో చాలమంది విశ్వసింపచుండిరి. ప్రధానమంత్రిగారి యుపన్యాసము విన్నపిమ్మట వారియోజనలన్నియు నడుగంటినది. ఎక్కువ బొగ్గును శ్రమ్యులకు పూచీకడనుండెదల తాను వనిని సంఘము కృషిముగ జరిపించెదని లాంటిది కార్మికాడు చెప్పిరి. పిమ్మట నర రాజులు హర్షిగాడు ఉపన్యాసము నిచ్చిరి. అంతట నభ చాలింకవలయు తేలికయి నభ్యులు లేకపోయిరి.

పైప్పు అభిప్రాయము

లండను, అక్టోబరు 20:—నిన్నరాత్రి జరిగిన గనుల పనివారిసభలో వాయవయ గవర్నరు మెంటువాన బొగ్గు పొచ్చుననే జీతమును ముచ్చింపవలయునని చెప్పిన అంశమును గూర్చి తర్కించెరి. ఇందువలన ముచ్చుజీతములను పుచ్చుకొనవలగు బాధ్యత తమకే విధురచిసినగాని తాను చేయు పనియు తమ తనముయొన అన్యకార్యములకంటె పైప్పు కారులు వినియోగించవలంద చేయుటకు మాత్రము తమ కెట్టి అధికారము లేదనియు వాయవయ తెలియబరచిరి.

ఇందువలన ప్రభుత్వమువారి వాదన చాలవరకు చెడి పోయినదని ప్రాముఖ్యత ఆలోచించుచున్నది. కామన్సు సభలోని చర్చలన నడియైన ఏర్పాటైయు జరుగక పోయినను అట్టి యేర్పాటు జరుగవచ్చునట్లు మాత్రమది ముచించుచున్న దని డెయిలీ తెలిగ్రాఫుకత్రిక వ్రాయుచున్నది.

రెయిలువనివారి తీర్మానము.

సెలబ్తగు పనివారి సమ్మెకట్టు విషయము రెయిల్వే పనివారి వైఖరిని నిర్ణయించుటకు క్రమం పెక్కువిధముల ఆలోచించుచున్నార. రెయిలువనివారి క్రమింపుట 60 గురు సమాఖ్యై ఈ విషయమును నిర్ణయించెదల. పీరియోడిక్కుడు ఎక్కువగా పిల్లు నిచ్చినను రిలక్షులమంది పనివారి తీర్మానము ప్రకారము నడచుకొనవలసి యుండదు. రోడ్డు బ్రాన్సు వార్డు పనివారివైఖరి యెట్లుండనో ఆసంగతినిగూడ, వారి కార్యనిర్వాహకత్వమువారు పోరాటము తప్ప వేరమార్గము లేదని ముచ్చించుటకుబట్టి తెలిసికొనవచ్చును. ఇప్పు డెన్నియో రెయిలు లగిసిపోవును.

గనులపనివారి అల్లరి.

లండను, అక్టోబరు 20:—టోనీసాంబెనట్ల సమ్మెకట్టు చున్న గనులపనివారు రెండురాత్రులు అల్లరి చేయసాగిరి. నిన్నటి సాయంత్రము 500 మంది టోనీస్వెయిలో అల్లరి చేసిరి; రాళ్లనువేసిరి. పోలీసువారు వారిని తరిమిరి. నలుగురు పోలీసులవాడులకు దెబ్బలు తగిలినవి.

రెయిలువనివారిసభ రేజిటికర కాగిపోయినది. సమ్మె కట్టునున్నది ఇంకవర కేమియు తీర్మానింపబడలేదు.

పోరాటము లాగిపోవుట.

లండను, అక్టోబరు 20:—యద్ధ కార్యాలయ క్రమం నమనం పిల్లున్నది. కామన్సు, ములాయంతిం దున్న సంగతుకై న్యాయము మెనపాటామియాయందలి ముఖ్య నమరన్నా వాయులకు పూర్తిచేసినది. వాను 1వ తేదీ మొదలు అక్టోబరు 1వ తేదీలోకల వన సైనికులలో 416 గురు మరణించిరి. 1119 గురుకు దెబ్బలు తగిలినవి, 159 గురు క్రమపులచేర జరిగిరి. 478 గురు కప్పించబడ్డారు.

సిన్నుఫీనరుల దురుద్దేశము.

లండను, అక్టోబరు 20:—సిన్నుఫీనరుల వాయులకు ప్రేమగారిని పట్టుకొనినవారికి తేయి పానుల నిచ్చవలసి క్రమం తయ్యకారు క్రమించిరి. అతడిపుడు ఇంగ్లండునకు పారిపోయెను. పోలీసువారికి దొరకిన సిన్ను ఫెయిసరుల కాగిరములో ఇంగ్లండునం వెట్టు కార్యముల విధానము నడిపించవలయునో ఆ యేర్పాటులన్నియు నుండెను. ఇందులకు క్రమ్యముగ నొక గుంపు ఏర్పాటుచేయబడును.

సంస్కరణముల చట్టము.

నర విలియము మేయర్గారి యభిప్రాయము. లండను, అక్టోబరు 20:—నర విలియము మేయర్ గారిగారకార్థము ఒకసార్లు కల్లుపారుచు, పేట్రియాటికలిక వారునుచేసిన విందునవాయున ఇంచితకృత్యపుకారభ్యుత్తర తహించిరి. క్రిందటి సంవత్సరము కాసింకబడిన సంస్కరణ ములచట్టమును విమర్శించుచు నర విలియం మేయర్గారు ఇట్లు చెప్పిరి:— ఇప్పుటి పరిపాలకయంత్రము అసందర్భముగ నున్నను కార్యక్రమ అన్వేషణనైనాభావమున పని చేయు నెదల విజయంతరముగ పరిణమింపగలదు. అన్వేషణనాయ ము లభించునో లభించునో ఆసంగతిని నిర్ణయించుట కష్టము. నే నున్న యు క రా జా గా రు హిందూజాతమున కరుగబాలకుండుట చాల విచారకరము.

కాని వారిపూతే పంకబడు కన్నాటు క్రమ్యమైనను అండులకు తగినవారగ నుండగలరు. కాని కొన్నివిషయములు వారు చెప్పుకునినవికలవు. రాజోపు నంవత్సరముం దరకు హిందూజాతముందలి అల్లరుల వాతవచ్చును. పనిలేనివారికి తని కల్పించు నిమిత్తము కోటి పావరకు లను లండను రోడ్ల మరామత్తులకంటె తెచ్చించుటకు తీర్మాన మయ్యెను. లండనునండి కేంద్రీ డి క్లా క్లా డ్డు ను నే యు ట కే ర్నా టు లు జరిగినవి. ఇప్పుటి ప్రజాశిక్షలన పెక్కు మందలములలో ఆస్త్రులవిజుక చాల వరకు పోయెను.

పనిలేనివారికి తని కల్పించు నిమిత్తము కోటి పావరకు లను లండను రోడ్ల మరామత్తులకంటె తెచ్చించుటకు తీర్మాన మయ్యెను. లండనునండి కేంద్రీ డి క్లా క్లా డ్డు ను నే యు ట కే ర్నా టు లు జరిగినవి. ఇప్పుటి ప్రజాశిక్షలన పెక్కు మందలములలో ఆస్త్రులవిజుక చాల వరకు పోయెను.

వియ్యమునండియు, గడ్డికుండియు “మద్యపానము” విశేషముగ తియ్యవచ్చుననియు, అది బర్మాహిందూజాతములలో విశేషముగ నున్నవనియు, అది మోటాయలకు చాలయుతయో గకరముగ నుండవచ్చుననియు ఒలింపియాలో నమాజేతైన ఇంపీరియలు మోటాయ బ్రాన్సుపోర్టు మహాసభలో నర ఎఫ్. వాదనగారండిరి.

చెన్నరాజధానిపాతకాలలైక రుగారిగులవల సమనంది సేలం, మాయవరము, ఇల్లూరు పురములలో శ్రీలక్ష్మీకర కన్న క్రమ్యకృతు ప్రాథమిక పాతకాలలను మాధ్యమిక పాతకాల లుగా మార్చుటకు క్రమ్యముగా తోడ్పడిరి. ఈమాధ్యమిక పాతకాలలై, రాను రాను, ఉన్నకపాతకాలలుగా మార్చుబ డును. నమండును తిక్కునవచ్చుడు ఉన్నతికరగతులు తెచ్చ బడును. ఈ పాతకాలల యుపాధ్యాయులకు వేరవము మాన మనకు రు 100 అందును. బి. ఏ. ఎల్. డిని నియమించినవో రు 125 లియ్యబడును. మాయవరముపాతకాలలలోను సాధారణ యుపాధ్యాయకర్తలు గాక, క్లిష్ట గంస్కృతకండితుడు, ఒక రమకభాషాపండితుడు, కట్టుకనినెన్న వామెయును నియ మించబడిరి. అని క్రమరబంధమువారు తెలుపుచున్నార.

అలిపురు-కళాశాల.

ఈవారమున మరల గంధి మహమ్మదాలి మేకకాలి వార్డు కళాశాలకు కచ్చెదరకు తదంతివలన కళాశాలస్థితి అందోళనకరముగనే యున్నది. 70 మంది విద్యార్థుల సంగతు కులకత్తి వారి పిల్లల నిండ్లకు తీసికొనిపోయిరి. బ్రష్టిల పరి మురమును వారు నిరీక్షించెదరు. గంధివర్ణమువారి బోధనము నరిలేదు విద్యార్థుల క్రమరస మనుకూలముగ లేదు. మాపిల్లల నిండ్లకు వందీయెదని 200 మంది సంగతులకు తంతికార్తల సంధిరి. స్థితిగతులు వి క రి త మ గా లే క ని. విద్యార్థు లిపుడు సంగతులకు ప్రాయవారంబించిరి. క్రమింపువాయలకు కళాశాలకు రాగూడదు, నివాసగృహములందు నివసించనూడ దని కళాశాలాధికారులు క్రమించినను యింకను వారి అను చరణుల కచ్చి యజనస్థితియెచు నేయున్నారు. భోపాలు సం స్థాపనమున చేసిన విద్యార్థులసందర్శి ఆసంస్థాపనమువారు తా త్కాలికముగ స్వస్థనాములకు తోడ్పొందిపోయిరి. గోరకు పూకు, మిర్జాపూకు, బెహరు, నిజాపూకు, ముఖఫరనగరు, మున్నగు క్రమ్యములండి మిక్రులును ప్రాకరివిద్యార్థులను గంధి కర్త ము వారి క్రమింపుమును నిరసించుచు తంతి కార్తల సంధిరి. ప్రధానోపాధ్యాయు ని అనుతి లేకుండ కళాశాలకు వచ్చి యువస్థితియె వారిని జహిష్కరించవలెనని కళాశాలకు కచ్చెనసంగతులకు 22 వ తేదీని సభచేసి తీర్మానించెరి. ముంజుమి జరుగునో యూహించ వలెలేదు గాన సంగతులకు తమ పిల్లలను భద్రతరచుకొన వలెనని మేము సంగతులకు కందకిని స్పష్టపరచితిమని కార్య దర్శియును ప్రధానోపాధ్యాయుడును క్రమించిరి.

రాజకలిసిధిగారి సంచారము:—ఈనెల 22 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు రాజకలిసిధిగారి క్రమ్యకృతు లులుండి వాగపురమునకు వచ్చెను. నీరబర్డు కోటలో ఫిరం గులకు కాల్చిరి. సేనలు గోరము నెరవెను. పిమ్మట నచటి యుద్యోగులను పొలలను విడదధాయలను తరిమిటలను గాసిం చిరి. అటుండి వారు రాచ్చిపొలలను మందీరమునకు నవరి. వారముగ మోటాయలండిలో కల్లిరి. అమూర్తుంకయను కతాకములలో నలంకరించబడిన. రైలుస్టేషను సెండ్లకు పిల్లలయందునునూడ ప్రేమకులు చాల స్వల్పముగా నుండిరి.

ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ

ట్రస్ట్ అన్యురన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం. స్థాపితము.

హెడ్డాఫీసు, బొంబాయి.

మానేజరు:— ఆర్. పాటర్ సన్ (జువుగ).

ఫస్టును యు 5,15,00,000 వైగానే యున్నది.

1919-వ సంవత్సరము నందు

వరుంజడి	84,98,305
ఇప్పులు జరుగు చున్న అమ్మ్యా	
రెన్నుల మొత్తము	24,63,20,000
మునువటికంటె ఇప్పుడు పాలిసి	
చార్డుకు బాస్తిగా చెల్లించిన మొత్తము	5,50,00,000
ఈ కంపెనీ తరపున పనిచేయుటకు ఏజంట్లు కావలయును. వారు అనుభవ శాలురుగ నుండ వలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.	
ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాస మునకు వ్రాయుడు.	675
Apply to:—	
F. E. Vaid Esq, Branch Secretary	
Oriental Assurance Building	
Post Box No. 8, Madras.	

Collector, Kistna & Returning Officer.

దేవదాసులు భర్తవలె వర్తించును. కావున వీరేశలింగమునాథుడు కేశక కవులను బుద్ధి పూర్వకముగ నిరసించిరిని నుడువుటకు నాను నసాధ్యమన్నది. వండిత పుంగవులను, గుణగ్రహణ పారీణులైన వీరేశలింగమునాథులను గురించి నిపుంటు నిర్వాణ భారతమును కేశకాధికృతను గ్రహించిరనుటకు దృఢాంతములు లేకపోలేదు. ఆచార్యులుగాను బేసిః క్షేపకర్మకరములలోఁ గొన్ని కేశక రాజులలోని విద్యను బాదానారించబడినవి. ఇందులలోఁ నిదర్శనములు సూచించెదను. 280 వ పుటలో "కావ్య రమ్య" అనుపదముయొక్క అర్థము తెలుపబడిన సందర్భములో (ఓ, అవిణ విజ్ఞాపితము "లోగతుల కొవ్వర మైవనో" దాకరభేద కేశకము) అనియును, రెండవపుటలో "అంక" అను మాట క్రింద (2, కేము "ఉ. అంగన నయ్యరాను తరయంతకు రాని మహాబలాధ్యు కేధంకుల మాయలొడ్డి చెలుకుంటల పెట్టు" భాస్కరకేశకము) అనియును వ్రాయబడియుండెను. ఇంక నిట్టి ముదాపారణము లొసగవచ్చును కావున, వీరేశలింగ ముపంతులుగారేల కేశకకవులను విడిచి పెట్టిరో తెలియవచ్చును. వారి యభిప్రాయములేవైన గానియు. కేశకకవులు నిజముగాగ గవులనిపించుకొనఁదగినవారా, కారామును విషయము విచార తీయము. "విద్యులకు నెల్లకు త్రయ విద్యకవిర, దానిఁ దెలియకు విశ్వరుంతయును గడుట" అని యొక్కటి చెప్పికాదు గదా. ఒక్కమానవుఁడెంతకొన్నకాఁడైనను విశ్వరుంతయునుగఁగఁగఁదా? అట్టికత్తి నశ్వేశ్వరునికె దప్ప మఱియొకఁడగు? యథార్థము కాని శ్రీకృష్ణలీలా మాహాత్మ్య విశేషమునకు కేశకీ శేషి మచ్చుదివన చెప్పి కృష్ణుని నోయఁ నెల్లు విశ్వరూప నంద ర్వన మొనరించు మహద్భాగ్య మొందఁడలెనో, అట్లే కవి "భావనాకీర్తి" (Imagination) అను నొక విశిష్ట ప్రజ్ఞ చే విశ్వరూపమును గమగొనఁగలఁడు. ఆ కీర్తి బుద్ధికీర్తియైంది. కావున నది సామాన్యులలో నుండదు. అట్టి కవులందఱు కట్టి మిట్టి కల్పన చేసి, విపరీతభావములు పెల్లడించువారని రలంపరాదు. "హా" పున నాంగ్లకవివక్తకు వ్రాసినట్లు "జీ కేశకలగో" నిండియుండు ప్రశ్నకి కాంత ముద్దియొప్పులు చక్కఁగ జెప్పించలేని చిత్రకాండదామి యంతయును లన్నింటినిఁ గృత్రిమములైన కేశకయశి భూషణములతో నింపి తన గివులతా మూర్ఖతను జఱుఁగునటయొనెను" వివర్ధ కల్పనలతో నిండియుండుటచేతనే ప్రబంధము లనేకము లీయాతేజ బామునకుఁ బ్రార్థియైవని. నీరులేఁ యేతోక కవికంటఁబడిన దక్షిణాపఠా అట్లు దేశము తన భావనాకీర్తి నుకయొగింతి ఆయేటి ప్రభావము శ్రీ శరమేశ్వర జటాబాట నిర్గత గంగా ప్రవాహమహిమను మొదటిట్లు వర్ణించిన నెంత హాస్యాస్పద ముగావించునో వేటే చెప్పవలయునా? కవులు బోధింపవలసినవి కేటల కల్పిత విషయములు గావు. అప్పు విషయములు న్యూనముగనుముగ వ్యక్తపఱుటయే కవియొక్క ప్రధానోద్దేశమై యుండవలెను. ఇంక భావనాకీర్తియొక్క ప్రయోజన మేమగురా? "ఈశ్వరము శక్యకీర్తనక దశ సుకల్పముల పెట్టి లోకానందంగ మూర్ఖులకును ప్రపంచరూపమునుబొందించి ఇచ్చియ సాహిత్యముచే బుద్ధి గోచరము లగునట్లు లావణ్యనో అట్లే కవి నూడఁ దశకల్పనా సామర్థ్యములవలఁదాను బోధింపఁదలంపి న విషయములను రసాంతరకైతిగల కావ్యరూపమున మన స్సంగతములగు నట్లాంధ్ర" వని యొక "భాషాభిమాని" తెలిపిన యభిప్రాయముతో నే నేకీభవించుచున్నాను. కాని, కవివ్యభిరూపము నెల నేర్చుట కొక్క భావనాకీర్తి మాత్రమే చాలదు. "భూగర్భమున నడచి మున్నును, మహారాజ ముకుటుము నలంకరించి యున్నను నుజును/బ్రహ్మ. కానిచకచక్రదుర్బలతో నెలఁ గుటకు మాత్రము సాఁదబెట్టబడవలయును. సూర్యకిరణ ప్రసారము; కావలయును. ఈ రెంటిలో నేది కొలుఁగయైనను వజ్రము కాంతినిహింపవలెను. అట్లే భావనాకీర్తి యొక్కటి సరిపోదు. "తన్మయూ భవన యోగ్యుర" (Emotion) నూడ దానితోఁగలసియుండవలెను. కవికి రెండును రెండు కన్నులు. అవి భాగుగ నున్నంతటకే రవిమాదని కానిని గవిమాదఁ గల్గుట సాధ్యమగును. ఆప్పుడే శృష్టివైదిశ్యములగునని, మనుష్య స్వకౌఠ తారతమ్యములనుగాని, వారి చరిత్రముల యందలి విశేషములనుగాని యారఁడు వ్యక్తపఱుపఁ గలగును. తాను వర్ణించుచు జనసామాన్యమునకుఁ దెలిసిన విషయములేయైనను వారి కొక విధమగు జీవకళ నాపాదించఁ గలఁడు." అని నయనోష్ణుగ ప్రబంధపీఠికలో నర్కవిక్రమ కవి కేలని మొనరించబడినది. ఈ భాగములు కవితారసజ్జల కెల్లరకు నమృతరంబుకీ యని నమ్మచున్నాఁడను. వైదఁ బ్రకాశింపఁబడిన "జీవకళ" యొందుటచేతనే పోకరాజు చందములు

(Sd.) **M. Krishnaswamy Sastri,**
Salt Sub-Inspector,
Mohanur Range,
Sankari Drug Circle, Salem.

నోటీసు.

మద్రాసు చట్టనిర్మాణసభ యెన్నికలను జరుపు నిబంధనలయొక్క 3 (1) నిబంధన ననుసరించి మద్రాసు చట్టనిర్మాణసభయొక్క కడప మహమ్మదీయేతర కాన్స్టిట్యూయన్సీకి గాను మెంబర్లను ఎన్నిక చేయుటకు జరుపబడే యెన్నిక (election) కు కడప మహమ్మదీయేతర కాన్స్టిట్యూయన్సీకి రిటర్నింగు ఆఫీసరు అయిన కడప జిల్లా కలెక్టరు యీ క్రింది యెన్నిక వివరములను ఇందుమూలకముగా ప్రకటన చేయుచున్నాడు.

- ఎన్నిక కాబడదగిన వారి సంఖ్య ... ఇద్దరు (ఇందులో ఒకసీటు బ్రాహ్మణేతరులకు రిజర్వు) చేయబడి యున్నది.
- కాన్స్టిట్యూయన్సీ పేరు ... మద్రాసుచట్టనిర్మాణసభ కడప మహమ్మదీయేతర కాన్స్టిట్యూయన్సీ.
- రిటర్నింగు ఆఫీసరుకు నియామకపు కాగితములను హాజరుచేయవలసిన తేది, గంటలు } 1920-వ సంవత్సరం అక్టోబరు 30-వ తేది పగలు 10 గంటలనుంచి 1 గంట వరకు కడప కలెక్టరు ఆఫీసులో.
- నియామకపు కాగితములను పరిశీలనకు తీసుకునే తేది, గంటలు } 1920-వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెల 30-వ తేది మధ్యాహ్నము 3-30 గంటలకు.
- పోలువుండే విషయములో ఎన్నికదార్ల యొక్క వోట్లను తీసుకొనే తేదియు, స్థలము లేక స్థలములున్న పోలు జరిగే గంటలున్న } 1920-వ సంవత్సరం నవంబరు నెల 30-వ తేది ఉదయము 7 గంటలనుంచి 11 గంటలవరకు మధ్యాహ్నము 12 గంటలనుంచి 6 గంటలవరకు. ఈ కాన్స్టిట్యూయన్సీకి తీర్మానమైన యెలెక్టరల్ జాబితాలో కనుపరుపబడిన యెన్నికదార్ల పేర్లు యే పోలింగు స్టేషనుక్రింద చూపబడినవో అట్టి పోలింగు స్టేషనులలో.
- రిటర్నింగు ఆఫీసరు వోట్లను యెంచుటకు ప్రారంభించే తేది, స్థలము, గంటలు } 1920-వ సంవత్సరం డిసెంబరు 4-వ తేది కడప కలెక్టరు ఆఫీసువద్ద పగలు 11 గంటలకు.

H. G. Gharpuracy M.A.I.C.S.

Cuddapah.
20-10-20

కలెక్టరు
(రిటర్నింగు ఆఫీసరు)

నోటీసు.

చట్టనిర్మాణసభయొక్క యెన్నికలను జరుపు నిబంధనలయొక్క 3 (1) నిబంధన ననుసరించి చట్టనిర్మాణసభయొక్క సీడెడు జిల్లాలు చిత్తూరుజిల్లా మహమ్మదీయేతర కాన్స్టిట్యూయన్సీకి గాను మెంబర్లను యెన్నిక చేయుటకు జరుపబడే యెన్నిక (election) కు, సీడెడు జిల్లాలు చిత్తూరుజిల్లా మహమ్మదీయేతర కాన్స్టిట్యూయన్సీకి రిటర్నింగు ఆఫీసరు అయిన కడప కలెక్టరు యీ క్రింది యెన్నిక వివరములను ఇందుమూలకముగా ప్రకటన చేయుచున్నాడు.

- ఎన్నిక కాబడదగినవారి సంఖ్య ... ఒకరు
- కాన్స్టిట్యూయన్సీ పేరు ... చట్టనిర్మాణ సభయొక్క సీడెడు జిల్లాలు చిత్తూరు జిల్లా మహమ్మదీయేతర కాన్స్టిట్యూయన్సీ.
- రిటర్నింగు ఆఫీసరుకు నియామకపు కాగితములను హాజరుచేయవలసిన తేది, గంటలు. } 1920-వ సంవత్సరం అక్టోబరు 30-వ తేది పగలు 10 గంటలనుంచి 1 గంటవరకు, కడప కలెక్టరు ఆఫీసులో.
- నియామకపు కాగితములను పరిశీలనకు తీసుకొనే తేది, గంటలు. } 1920-వ సంవత్సరం అక్టోబరు నెల 30-వ తేది మధ్యాహ్నము 3-30 గంటలకు.
- పోలువుండే విషయములో యెన్నికదార్ల యొక్క వోట్లను తీసుకొనే తేదియు, స్థలము లేక స్థలములున్న పోలు జరుగు గంటలున్న } 1920-వ సంవత్సరము నవంబరు నెల 30 వ తేది ఉదయము 7 గంటలనుంచి 11 గంటలవరకు, మధ్యాహ్నము 12 గంటలనుంచి 6 గంటల వరకు, ఈ కాన్స్టిట్యూయన్సీకి తీర్మానమైన యెలెక్టరల్ జాబితాలో కనుపరుపబడిన ఎన్నిక దార్ల పేర్లు యే పోలింగు స్టేషనుక్రింద చూప బడినవో అట్టి పోలింగు స్టేషనులలో.
- రిటర్నింగు ఆఫీసరు వోట్లను యెంచుటకు ప్రారంభించే తేది, స్థలము, గంటలు } 1920-వ సంవత్సరము డిసెంబరు 4-వ తేది కడప కలెక్టరు ఆఫీసులో పగలు 11 గంటలకు.

H. G. Gharpuracy M.A.I.C.S.

Cuddapah.
20-10-20.

కలెక్టరు
(రిటర్నింగు ఆఫీసరు)

నివేళన స్థలముల అమృతము.

మాంసము రైశ్యేష్టవనక సమీపములో నివాస గృహము ఎత్తు ప్రకారము, ఇసుక నీటి, మంచినీటి గతిని స్థలము విక్రయింపబడును.

కె. యన్. కోటిస్.

2478

మాంసము.

సగలు మద్రాసులోని మేలైన పువ్వురాగ మాంస, ఇమిలేనవరాళ్లు, వైక్రాంతము మాంస దొరకును. 50 శాతం అనభవముగలదు. అనేక కారణముల వలన మాంసమును గలదు. కాల్కుల గునుకలను. పి. గోపాలసామి కెట్టి, 788 భర్తూరాజుగిరి పరిగి కొండ. Post. Saint Thomas Mount,

అలిజరైన్ రెడ్ వేస్తు

and

సెన్సెటివ్ ఇన్డిగ్ వేస్తు

జర్మనీలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందిన మీస్టర్ లూసియస్ అందు బ్రన్నింగు కంపెనీ వారిచే తయారు చేయబడినవి. తక్షణమే ఈ క్రింది దిగు మతి దారులకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు.

Chari & Ram, Post Box No. 38.

East Gate, Madurai.

మదన కామేశ్వర లేహ్యము

యది మిక్కిలి విశ్వవృద్ధి, భాతువుద్ధి, బలము, కలిగించుటలో శ్రేష్టమయినది. మేనాము, అత్తమ్మ, కాక, కుక్కమ్మ, అమ్మమ్మ, మొదలగు వాటిని హరించి మంచికొని, విద్యపఠింపజేయును, కామశుభము, యావన శుభమును, సంకాపిస్తామి కలిగించు వరకృతము— 2 దబ్బిలు చాచు— 20 రు. దబ్బి రు 1-4-0 పి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము.

శి. పి. అందుకంపెనీ, ఆయా రైదనయాణం.

(2878)

మెడికల్, నల్లూరుజిల్లా, (Via) ఒంగోలు.

చీకటివేళలో గంటచూచే వెండిరేస్తులట్

రేడియం గడియారము

ఈ వెండి రేస్తులట్ గడియారము రేడియో ధరించుటకు మిక్కిలి అందముగాను మంచి ఫలితము కలిగి సరియైన వేళను చూపునదిగాను రాత్రిలయందు గంటచూచుకొనుటకు రేడియం అను వస్తువు నమగ్నబడి చక్కగా రియాడచేయబడినది.

రేడియం వెండి గడియారము మేలైనవోలు కట్టుతో 8-8-0

వైత్రితమున కనుపఱచుచుండు వెండి స్ప్రింగ్ గ్రా వలెట్ గాను ధర 2-0-0

సి. పి. చెంగల్రాయ నాయుడు,

నెం 25, పెరుమాళ్లుగూడి తోట మొదటి వీధి,

687

సామలూరుపేట పోస్టు, మదరాసు.

349

నమ్మకము

1842

బంగారు, వెండి, రత్నముల

నగలును, ఇతర వస్తువులును

కాపాడు యత్నింప వచ్చుకొని వైకము ఇవ్వబడును.

ఉప్పిడి-రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

35, వైనాజబారురోడ్డు, మదరాసు.

సగలు కాజ్యముగాను, భూమిలోడను సరియైన భర అట రియాడచేసి విక్రయించుటకు వందలవలెను. తయారు చేసినవారిని అతిశ్రద్ధాగా ఆర్డరు చేయవలెను. తయారు చేసి ఇవ్వబడును. ఒకసారి ఆర్డరు ఇచ్చి సగలు రియాడ చేసికొన్న కాపి భద్రము కష్టము తెలిసికొనవచ్చును.

Williams'

(3) పే వింగు సోపులు.
మీకు విలియం గారి కడ్డీకావలసినను లేక క్రీమ్ కావలసినను రెండును అసమానమైన గుణములు గలవని మీరే తెలిసికొందురు.
మీ ముఖమంతటయును పూయునంత వాడు ఉండు ఈ సుగుగును వాడుటవలన ప్రతిదినము ట్రై రము చేసికొనుట ఆహ్లాదకరముగా నుండును.

ఉష్ణ ప్రదేశములలో నుండువారికి చర్మము బిరు సుగా నుండినను లేక మృదువుగా నుండినను విలియం గారి క్రీమ్ ఉండితీరవలయును.

జె. బి. విలియంస్ కో, గ్లాస్టన్బరీ, కాన్, యునైటెడ్ స్టేట్స్, అమెరికా.
ఏజెంట్లు:— ముల్లర్, ఫిప్పస్, (ఇండియా) లిమిటెడ్,
కలకత్తా, బొంబాయి, మద్రాసు, కరాచీ, రంగూను.

J. B. Williams Co., Glastonbury, Conn, U.S.A.
Agents: Muller and Phipps (India) Ltd,
Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon.

దంత చూరము

వెల డబ్బీ 1-8 0-2-0 12-8 రూ 1-4-0

ఈ దంతచూరము వండ్లుతోతోడుటవలన గట్టికడుగు ఉగుళ్లనుండి రక్తము కారవలయును.
అమృతాంజనంబిహో, ి, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు

తామర తైలము

డబ్బా 1-8 0-6-0. పోస్టుఖర్చులు వేలు.

తామర, తీట, గజ్జిక, మంచిమందు
రాజారాణిగల జామ్యను చూచుకొనుటమంచిది.
అమృతాంజనము డిపో - బొంబాయి, మద్రాసు.

మీ బాయిలరు

విశేషకాలము కనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలరు కామ్యూజిషన్"ను యువయోగింకవలయును. దాని నువయోగించిన బాయిలర్లు త్రువ్వుపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్లెట్టుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; ఆవమునున్న గొట్టములనున్న త్రువ్వు పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామ్యూజిషన్ యువయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండ ఎక్కువ కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యువయోగమును గురించియు ఫలజను గురించియు అసలు యేజెంట్ల వ్రాయవలయును.

5 గాలనులుగల రమ్ము 1-8 రూ 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు,
తపాలపెట్టె నెం 5581 రు

మదరాసు

(వై కామ్యూజిషన్ గోరువప్పుడు ఈ వక్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

సావతుని వనోపధి సారసవర్ణి

అవశ్యకతకు రక్తముకలక జనించు వాడ్యములకు కీరీటువంటి వుండు. కరువులను వచ్చులను, గండమాటలను, తుండ్రును, ప్రాణనోష్టలను అన్ని విధములకల గలుగు వర్మ రోగములకు పోగొట్టును. (28)

మిక్కిలి కీర్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి
వనోపధిసారసవర్ణి గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, నవజమైనను, మధ్యకత్తివను అన్ని విధములకల రోగములకు పోగొట్టును. కీరీటువంటి పాదరసవోషములను, మలబద్ధ మును కార్యవంధమును నోష్టలకు పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. కీరీరాశ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజుల తర మందుటకు 4 టోన్సుల బుడ్డిలో అమృతమును

ప్రాప్తి:— పి. డి. సావంత్,
గజక, ఫననవాడి, నెం 2, బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT,
Fanawadi, No. 144, No. 2, BOMBAY

బాలరతును, వృద్ధులకు నొక వరప్రసాదము.

మలబద్ధమును పోగొట్టి ఆకటి కలగజేయుటకును, జీవించిన జ్ఞాతక క్రింద తూర్పుమునలె ౫0 గిండుటకును, వర ముల సడలికయు సుఖసంతోషమును మోపుటకును, పాటి లేని టోషము.

40 మాత్రము గల టిక్ ఒకటి వెల రూ 1-0-0

రాజవైద్య వారాయనాజీ కేశవజీ,

27 వైకాలవాడ రోడ్డు, మద్రాసు.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము
ఆరోగ్యమును కాపాడుటకును పొందుటకు ప్యా కాజి మైన్ రోమ్మివిధులను అనుసరించుటవలననే కలు గుచున్నది. ఈ పుస్తకము మైన్ పుస్తకము ఆరోగ్యవృద్ధి మును ౧౦౫ తేది కీరీ పోష్యమును, వృద్ధ గాత్రమును, ఆ యవ్యవృద్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము యివానుగా నీయవలెను. పోస్టుచార్జీ ను మీకు భరించి పంపెదము వెంటనే వ్రాయుకోరెదము. (219)

వైద్యకాశ్రీ మణిశంకర్ గోవిందజీ,
ఆరోగ్యవృద్ధి కాలము, 1917, (రాజ్య, మద్రాసు).

మలయచందనము

గనేరియా అను నెగరోగమునకు కువారము.

పథ్యములేదు. పిచికారితో పనిలేదు. ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చు అను మూడు విధముల నెగరోగమును మూడు పూ టలలో మాన్యును. స్త్రీలకును ముఖ్యములకు కూడ ఇది రాజోషధము.

డబ్బీ 1-8 వెల 2-4-0.

- 2 విశేషవటి (మాత్ర కొక విశేషవరుగును) సీసా 0-8-0
- 8 అమృతగుటికలు (100 తాంబూల మూత్రలు) 0-4-0
- 4 నాగరఖండము (అజీర్తికి లేవ్యము) డబ్బా 2-0-0
- 5 బడవానల వటి (కడుపునొప్పికి, కడుపుబ్బరమునకు) 0-8-0

పంచాంగము వెల 1 కి 2 అణాలు.

దుర్మతి సంకల్పన పంచాంగము! శ్రీసాదవారిది అనేక ధర్మకాశ్రు విషయములు కలవు. 4-8 తక్కువ పంపము.

గంధర్వభార్యసీ, రాయవరం, (గోదావరి)

ఇండియన్ కామర్సు అండ్ ఇండస్ట్రీస్ కంపెనీ, 40 బ్రాడ్వే మద్రాసు.

పాక్యమన్ స్టీం, రాబ్బన్ ఆయిల్, గ్యాస్ యింజనులు, బాయిలర్లు, నీటిపంపులు, మీటర్లు, లేతులు, బెల్టింగులు, హల్లులు, డాంకిపంపులు, రైస్, దూది ప్యాక్టరీ వగైరా సామానులు యావత్తు విరివిగా నిల్వ చేయబడును. మీకు కావలసిన సామానులకై మమ్ములను విచారించగోరెదము.

(2292)

నక్షత్రము

తైలము లన్ని టికి రాణి

మదనబిలాస

తామర తోనె

విగర్ డ్రాప్సు

జూబిలి పాడరు

మా పూర్తి కృతిలూపనకు వ్రాయును. ఉత్తరప్ర
భ్యుత్తరములు ఇంగ్లీషుభాషలో గదపరలెను.

ఎడ్వర్డు నరసపర్చి

ಪಾಪಿಯಾ ಪೆಪ್ಪಿನ್

ఇది పెన్సిన్ అనుననా వికనండి తయారు చేయబడి
 2-8-00 అప్పర్ హార్డింగ్, బీర్లును తగ్గుకు, మొదలుగు వాటి కి
 తివ్యానధ మని మేము దృఢముగా చెప్పగలము. బుద్ధి
 1-3 వల రు 2-8-0.

పి.సి. బిస్వాస్ (బదర్నా)

230. అప్పర్ చిత్పూర్ రోడ్, బాగ్ బజార్, కలకత్తా.

S. Biswas & Bros.

231, Upper Chitpur Road, Bagbazar, Calcutta.

అభయమెందున, వి?

(1045)

అ ర్థం శ్రీ కాళిదాసు

కలరా, కడుగు, ఇక పుయోజా

ఇత్యాదులకు వేనికిగాని భయమువలదు.

జైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

కర్తృయాయుక్తేదావధమాః సిద్ధావధమాః వ్యాఖ్యలనా పోగొట్టుకుంటేగాక, రాకుండ నష్టమైతూను.
కలరామందులు. పేనుమందులు. ఇళావుయోజా మందులు.

శుభ. 1-2-0	శుభ. 2-2-0	శుభ. 1-12-0
0-12-0	1-6-0	

[illegible]

సంచి విలాసము: }
 కండిట్, మదరాసు. }

తంతి అడ్రెస్సు:—వావిళ్ల, మదరాస్.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అత్యుత్తమ గ్రంథమునకు నర్పణ గారవి, యోగవల్లభా
హస్తాశ్రమము, ఇంగ్లీషు ఇంక్విరేటరు, మంత్రికాశ్రమ
భారత్వము, యంగ్లములు, అమెరికాదాని దిక్కులేక తమ
మూల విశిష్ట విశేషవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనము
మామూలములు, మామిడిపప్పుల పుట్టింపులు, వనమం
నమిడియనుట, కరీరములేని తలకాయలేక మామలాడించుట,
మామిడిన గలముపేరున గాతొక మనముని నిరాధారముగా
నిల్చుట మొదలగు విశిష్టములు అనేకములన్నవి. ఈ గ్రంథ
మున చదివిన అత్యుత్తమముగా చేసికొనవలసిగల్గుచున్నది.
యెచ్చుచున్నాను. దీనికొ. 4-0-0 మాత్రము. (2113 688)

డి. ఆర్. జగద్రామ గారయిన, మంగోల, గుంటూరు జిల్లా

పాల్గొన్న వెంకటాచలవండ్రితుల

అయ్యుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు

లోకామయహార

కనూరిమా తలవలె

పర్యవేక్షకులు గుణానికనుగుణముగా విధింపబడునట్లు
 పరీక్షాతీతమున భారాశయముగా తయారయ్యును.
 పరీక్షానికంటే ముందుగాయే వస్తువు పరీక్షకు
 గావున అప్పుడు వుట్టిన తరువాత ముంజుకొని
 వస్తులవరకు ప్రతివిధమునను సంశయము లేక
 నేపించుచున్నది. ఈ మాత్రము కి మించి వర
 కు తాంబూలముతో గాని లేక వట్టి నోటితో
 గాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చుక
 ఎవల మందము అపేక్షించును, ముంజుకొను నతి
 జ్వరము, జ్వరమును మలేరియాజ్వరము, కీటకము,
 కీటకము, జ్వర, కడికము, పరమల మొప్పి ముసీపక, ఇన్
 ఫ్లుఎంజా, స్టేను, కలరా, మామ్యును ఇంకా అనేకవ్యాధులు
 అను వర్గీకరణ రాసవచ్చును. జబ్బుగలిగిన వేళ ఉపయోగించిన
 తరువాత గుణమిచ్చును. ఒకేవేళ మూర్ఛించుకొనిన గుణము
 మూలము, వ్యాధివారములు, ఉపాధ్యాయములు, విద్యార్థులు మూలము
 ప్రకారము ఈ మాత్రము నేపించి గుణమును రాగమును
 జూరును. 250 మాత్రము గల నీపా 1-కి 20 మి. 0.4-కి
 ఒక నీపా మొదలు అరుదీపా-వరకు మోక్షము 0.4-కి
 2 నీపా 6 నీపాలకు తప్పించిన మోక్షములేదు వస్తు 1-కి 10

అన్ని దేశాలలోనుండి వచ్చిన వారందరూ,

శ్రీ శీతారామ వైద్యశాల

(301-594) మై నూ ర్.

కంఠినిలాసము:— "మిమీ" న "మై నూ ర్"

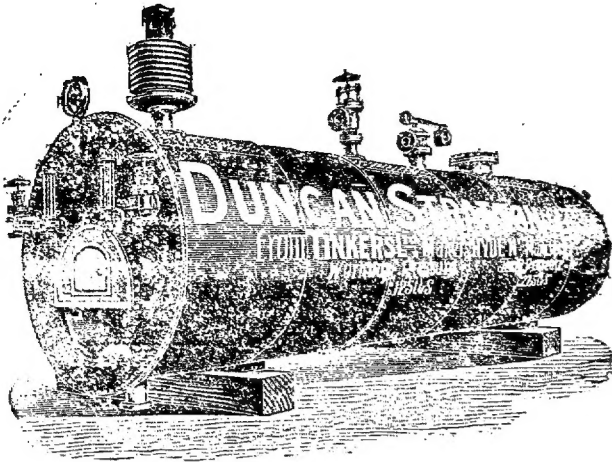
రతిరాజవీర్యవృద్ధిచూర్ణము

[illegible]

DUNCAN STRATTON & Co.

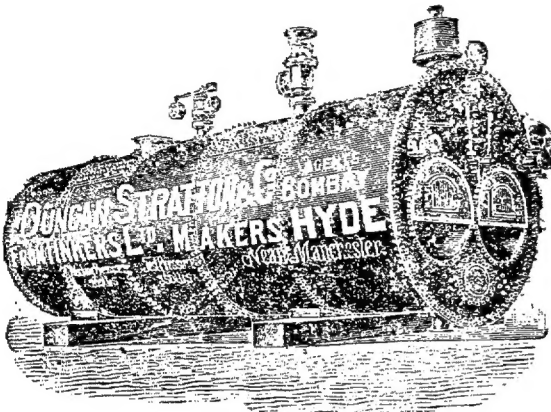
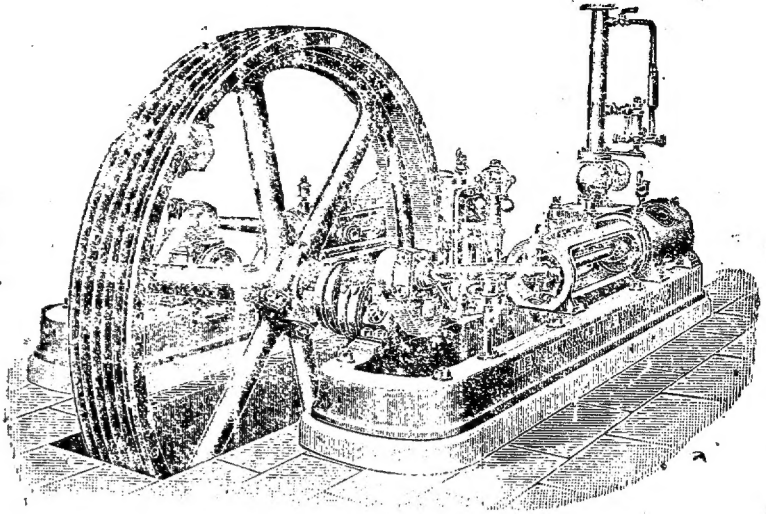
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

ఎంజనీర్లు, మెషినరీ ఇంపోర్టర్లు, 9 మెరయిన్ వీధి, బొంబాయి.

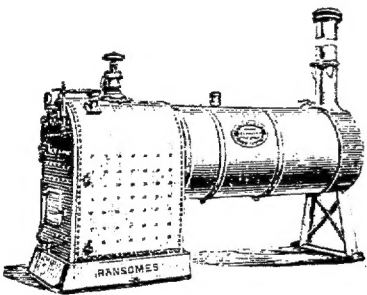
హైడ్రాస్టాటిక్ కార్బన్ బాయిలర్లు.

పొడవు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
వేగములు — డయామీటరు
4 అ. మ. నుండి 6 అ. వరకు
వరకు వేగములు.
స్టీమ్ పీస్టు ప్రెషరు
80 పౌండుల మొదలు
160 పౌండుల వరకు ఉంటున్నాయి.

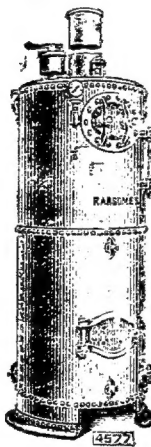

హైడ్రాస్టాటిక్ లింకా మెరు బాయిలర్లు.
పొడవు 20 అ. మొదలు 32 అ. వరకు ఉంటున్నాయి.

డయామీటరు 6 అ. మ. నుండి 8 అ. వరకు ఉంటున్నాయి.
వేగములు 100 పౌండుల మొదలు 250 పౌండుల వరకు ఉంటున్నాయి.

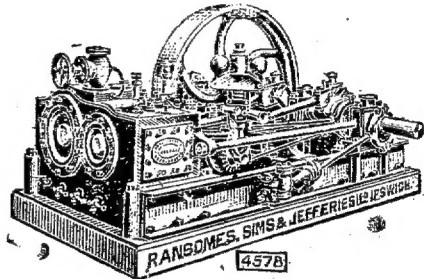
రాకో మల్టిట్యూబులర్ బాయిలర్లు.
స్టీమ్ పీస్టు ప్రెషరు 80 పౌండుల మొదలు
100 పౌండుల, 120 పౌండుల, 150 పౌండుల వరకు ఉంటున్నాయి.

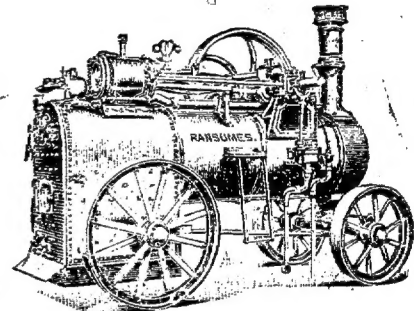
పొడవు 80 పౌండుల మొదలు
100 పౌండుల వరకు ఉంటున్నాయి.

ఈ క్రింద తెలుగుబడిన వాటిని
స్వయం చేయవచ్చుము.
దూది బిస్కెట్ల మెషిన్, వాటిపానా
దూది ప్రెస్సింగు మెషిన్
దూది పిస్టింగు మెషిన్
దూది పీచింగు మెషిన్
అన్నిరకముల స్టీమ్ ఎంజిన్లు
అన్నిరకముల స్టీమ్ బాయిలర్లు
కోల్ ఫైర్ మిల్లింగు మెషిన్
నూనెమిల్లు మెషిన్
మంచుగడ్డకేయ మెషిన్ ప్రామాణము
కట్టు లియ్యములేయ మెషిన్ వాటి
అన్నిరకముల పంపింగు మెషిన్లు
కాగితపు కట్టపానా సంధిమైన కోరముట్లు
కిరకన్ నూనె కుడగు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ లైటింగు (ప్రాన్టె) కోరముట్లు
లేరులు ముక్కునాళు కోరముట్లు
స్టీమ్ మెషిన్లు, కపింగులు, పెడెస్టల్స్
రాట్ వరక్ అండ్ కాస్టు వరక్ ఫుల్లింగు.
కగయిరా అన్నిరకముల సామానులు.

సెక్స్ బై సెక్స్ కాంపాండు
'హిందూస్థాని' ఎ జెనులు.
(కాన్జక్షన్ మెం: నుండి బాల్వోస్ మెం: వరకు)
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఎంజిన్లు కూడ గలవు

హైస్పీడు కాంపాండు ఎంజిన్లు.

పోర్టబల్ స్టీమ్ ఎంజిన్లు,
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరులు.
స్టీమ్ ప్రెషరు 120 పౌండుల గలవి.
కాంపాండు — హై, లో ప్రెషర్ సిలిండరు.
స్టీమ్ ప్రెషరు 150 పౌండుల గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలో యుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక
బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టోర్సు ఇంపోర్టర్లు కంపెనీ ప్రాప్తైబరు గారైన
మానేపల్లి బాపనయ్య గారి కై నను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, శైత్యము, కడికము, రొమ్ముపడికము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు, పోట్లు,
బెణుకులు, చిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.

కక్కని డబ్బీతో కడక కల దూ. 0—10—0; డబ్బీ 1.2 దూ 5—12—0. పోస్టుఖర్చులు వేలు.

అమృతాంజనం డిపో, } 100, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

